

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.

Együttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

PÓSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, június 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- A hegyaljai szőlők.
- Magyar írók védelme.
- Közgyűlés előtt.
- Aradmegyei román tanítók a magyar császárság ellen.
- Prohászka püspök megalázkodása.
- Letartóztatott motorgyáros.
- Halálra ítélt makói rablógyilkos.
- A miniszterelnök a választól reformról.
- Kávéházi gyönyörök.

A pörös víz.

Arad, június 13.

Jobb egy sovány egyesség, mint egy kövér pör, — ebben föltétlenül igazuk van azoknak a városatyáknak, akik a pénzügyi bizottságban azt az eszmét pendítették meg, hogy a város próbáljon a vízvezetési részvénytársasággal megbékülni. Különösen óhajtható volna az egyezés ebben a kérdésben, amelynek összebogozott volta megköti a város egész fejlődését. Városrészek kibontakozását, modernné alakulását s mindenekfelett egészségi berendezkedését lehetetlenné teszi, hogy a pör ideje alatt a vízvezetési hálózatot kibővíteni nem lehet. Maga az intézmény is károsodik azzal, hogy ki nem bővíthet, forgalmát nem emelheti s ez veszteséget jelent, akár a városé, akár a vízvezetési társaságé lesz a végén ez a kár.

Csak abban az egyben nem lehet igazat adni a jóakaróknak, hogy az egyezségi ajánlatot a város tegye meg. Ez nem ettiket-kérdés, nem a haragosok kicsinyes makacszkodása: „Kezdd el te!” Sőt még a város méltóságát se féltendő, ha az csakugyan haszon-

nal biztatna. Ez a méltóság fontos valami ugyan, de el kell tűnnie, mi-helyt ezzel a polgároknak valamikézfelfogható jót lehet szerezni.

Kétségtelen azonban, hogy mi-helyt a város lép elő az egyezkedő ajánlattal, a részvénytársaság rögtön fölül a viztoronyra, s onnét diktálja a kibékülés föltételeit. Ez nem üres föltevés. Annyira megszokták Magyarországon a közszolgáltatást teljesítő magánvállalatok, hogy a városok naivitásával tudatlanságával visszaéljenek, hogy ezek rovására a hasznot két marokkal szedjék, s annyira gyakorlottá lett ez Aradon is, hogy a város békés szándéka újra ilyen falánksággal találkozni. Még csak csodálatosnak se lehet ezt találni. Az a Meyer John Frank liverpooli bankár, a ki ez idő szerint a részvénytársasági formába burkolt vízvezetési társulat tulajdonosa, nem passzióból, vagy valamely különös magyarszeretetből jött Aradra; természetes tehát, hogy a lehető nagy haszonnal akar a tőkéjével visszatérni. A városnak viszont jogos az az álláspontja, hogy csak annyit ad, mint a mennyi a szerződés szerint, a szerződés tárgyilagossá értelmzése alapján a társulatot megilleti. A pör: kölcsönös kiéheztetés. Mi-helyt a város beismeri, hogy tovább a helyzetet nem állja ki: szinte önként kiszolgálja magát a társulatnak.

Annál kevésbé lehetnének kilátásai a város részéről jövő egyezkedő kísérletnek, mert, ha igazak akarunk lenni, ép a vízvezetési vállalat részéről, még a pör előtt, sohase tapaszt-

talta a város azt a fölfogást, amely a béke kedvéért a közönség és a város érdekeit méltányolta volna. Esztendő-kön keresztül sürgette a város a vízárak leszállítását s a társulat csak akkor volt hajlandó valami keveset engedni, amikor a város a szerződést már fölmondta.

Szó sincs róla, kellemetlen a helyzet, de nem olyan, hogy ne várhatnánk. Sok, nagyon sok áldozatot kell hoznunk a jövő kedvéért (körülbelül egész város-politikánk alig egyéb, mint teherviselés a fiúk és unokák javára): most se tehetjük, hogy a pillanatnyi kényelmetlenséget az által váltjuk meg, hogy beláthatatlan hosszú időre a vizet, ezt a legszükségesebb valamit, megdrágítsuk. Mert ha a vízvezetési társulat igényeit ki kellene elégíteni, oly mértékben, ahogy a pör előtt követelték s ahogy bizonyosan az egyezés kísérletével szemben követelné: akkor lerombolnánk a kilátásait annak, hogy valaha olcsó vizet adhasson a város a közönségnek.

Egyebekben: Liverpooltól Aradig ép oly közel és ép oly messze, mint Aradtól Liverpoolig. Jöjjön a vízvezetési társulat az egyezés ajánlatával, és semmi akadályja nincs annak, hogy Arad városa a fölött tárgyaljon. Persze minden attól függ, hogy mi van az ajánlatban. Ha a vízvezeték békésen is azt követelné, a mit a perben követel, akkor természetesen kár fáradnia, s akkor meddő lenne a jó szándék, ha mi közelednénk, Meyer John Franknak, a józan angolnak be kell látni, hogy a vállalatok számára

Erőszakos választás.

Írta: Eötvös Károly.

Nem történhetik meg választás anélkül, hogy bizonyos erőszakosságok hirtelen ne kelne. Emberben, vagyonban jelentékeny kárról szoktak beszámolni az újságok.

Csigavér! Legalább is nem új dolog. Nem 1848 óta keletkezett s nem a népképviselői alkotmányról függ össze válhatlanul, 1848 előtt is ép úgy volt, mint most. Pedig akkor nem a tömeg volt a választó, hanem csak a nemesség. Nem is másfélmillió volt a szavazó polgár, hanem annak csak ötöd-része. S minden választó nemes és birtokos ember volt, vagy iskolázott művelt ember, egyházi és világi tisztviselő, nem úgy, mint most. Mégis borzasztó vesztegetések és vérengzések folytak. Sokkal nagyobbak, mint most. Emberre és közvagyonra és közérkölcse sokkal árthatmasabbak, mint most.

Szatmár, Szabolcs, Heves, Bars, Bihar s több vármegye nemességének nagy villongásairól krónikákat, vaskos köteteket, egész könyvtárt lehetne írni. Sokan élnek még, akik emlékeznek a rég mult időkről s lefolyt eseményekről s az élő hagyományok, följegyzések, iratok, bírósági vizsgálatok is nagy tömegekben

fekúsznak a régi nagy tanácsházak irattári odúiban.

De mi haszna annak, ha valaki most azokat napvilágra hozná? Én leírtam egyet részletesen, mely gyűjteményes műveim egyik kötetében „Virtus” név alatt foglal helyet. Vármegyémnek, a Bakony vidékének volt 1840-ben egyik nagy eseménye. Ismertem a benne szereplőket, nemzetségem tagjai tanuk, hősök, szereplők, áldozatok voltak benne, elbeszéléseik tele voltak a költészet varázsló eszközeinek egész tömegével, nagy indulatok, nagy lelki elszánások, nagy nemzeti vonások, igazi magyar alakok tárháza az az esemény, nyugtalan tollam hát nem mondhatott le arról, hogy azt meg ne örökítse.

Mást is tudok. Még jobban tudom, mint az 1840-ikét. Szemeim előtt folyt le s következeinek rendezésében nagy tiszt munkát kellett végezni. Ez volt az iszkázi követválasztási vérengzés negyvenöt év előtt vármegyémben, a Nagysomlyó lábánál, Marczal víznek sikkjain. Annyi magyar élet hunyt el, annyi magyar vér hullott el benne, mint 1848-ban a pákozdi csatában, ahol tizenkétezer magyar vitéz harcolt diadallal Jellasicsnak tizenhétézer főnyi osztrák hadseregével.

Most a Deák Ferenc esetéről akarok rövi-

den megemlékezni, arról az esetéről, amikor nem vállalta el a követséget az 1848-iki országgyűlésre s amikor törvényhozó széke üresen tátongott s híres vármegyéje, Zala, szószóló nélkül maradt.

Az országgyűlési választások előkészületei tavasszal és nyár elején folytak. Nemzetünk nagyjai, igaz fiai arra törekedtek, amit azután 1848-ban el is értek, hogy legyen behozva valahára a törvény előtti egyenlőség, az alkotmányban nemzet és jobbágy között ne legyen különbség, adjunk meg a jobbágyoknak is minden emberi jogot, tisztességet és méltóságot, hozzuk be a közteherviselést, a nemes ember is fizessen adót tehetsége és vagyona arányában, ne csak a „misera plebs contribuens”, ami magyarul így hangzik: „szegény adózó nép” — ne csak ez viselje az állam kinzó terheit, hanem viselje a nemesség is.

Ezt akarta Deák Ferenc is, ezt akarták barátai és vér szerint való rokonai — s ezt akarta Zalavármegye nemes urainak tulnyomó többsége. Ezt óhajtotta a nép óriás tömege s ettől függött édes hazánk jövő békéje és boldogulása.

De hát ki ellenezte volna ezt a hazafias, jóságos és becsületes törekvést? Hajh-hajh! Hosszu lenne e kérdésre a kimerítő igazi fele-

Magyarország vagy legalább is Arad már nem az az exotikus terület, a hol az emberek együgyűsége a spekuláció buja termését ágyazza. Egy kissé, ha szabad szerénytelenségnek lenni, magunk is angolok lettünk, vagy legalább is megtanultunk összeadni, kivonni, sőt szorozni és osztani is. A vízvezeték megváltási árának megállapítása tudniillik pusztán ezekkel az egyszerű számtani műveletek útján történik.

Ezt mi kiszámítottuk. Mihelyt a vízvezetési társaság ehhez az alaphoz közeledik, megtalálja az egyességet, sőt — a minék jogát mi sohase akaruk elvitatni, — a maga tisztas üzleti hasznát is.

A hegyaljai szőlők.

— Terméskilátások. —

Arad, június 13.

Az idei szigorú tél után a szőlők elég jól fakadtak, a fűrthozam általánosan kielégítő, de korai volna már most jó szüretet kilátásba helyezni, mint azt sokan, kiknek ez érdekében áll már is teszik. Igen sok kockázatnak van a termés kitéve addig, míg az must alakjában a hordókba kerül. Így nevezetesen sok helyütt volt máris jégverés, és a hogy az idei nyár mutatkozik, valószínűleg még lesz több is, emellett jelenleg épen a virágzás idejében gyakori és heves esőzések járnak, melyek lényegesen csökkentik a terméshozam kilátásait.

A múlt évi peronoszpóra invasió után valószínű volt, hogy dacára a többszöri permetezésnek az idén is fel fog lépni ez a gomba betegség, sok szőlőben már jelentkezett is és így a legnagyobb gondosság, költség mellett sem lesz kikerülhető, hogy a szőlők ha nem is oly mértékben mint az elmúlt évben kárt ne szenvedjenek. Ujabban pedig hegyaljánkon, az ennek előtte csak szórványosan, jelentéktelen mennyiségben mutatkozó szőlőmoly „cochyliis ambignella” lépett föl oly mértékben, hogy ennek kártétele már komolyan számbavehető lesz.

Miután szőlősgazdáink legnagyobb része tekintve, hogy eddig igen kis mennyiségben mutatkozott hegyaljainkon a szőlőmolyt alig ismerik, röviden ismertetem annak élettanát, kártételeit és az az elleni védekezési módokat. A szőlőmoly ott, a hol jelentékenyebb mennyi-

ségben lép fel, főképen azért veszélyes, mert egy évad alatt kétszer szaporodik. Télen át a bábok a karók és töke fejek hézagai között sőt a talajban is telelnek ki s tavasszal a molyhernyópille alakjában jelennek meg és a még bimbóban levő fűrtökre rakják le petéiket, melyek kedvező időjárás mellett 10–12 nap alatt mint egy miliméter nagyságu hernyó kikelnek és a szőlőfűrt bimbói között fonalat eresztvén ezeket csomókba össze gubancolják és ezeket lerágnak, az így magának képezett fészkekből időnként kibujnak és a fűrt többi részlein folytatják kártételeiket. A hernyókat szabad szemmel nem látjuk csak ha az ilyen fészkeket megpiszkáljuk, bujik elő, színe zöldes sárga feje barna és fejlődése közben 10 miliméterre meg nő, ekkor bebábozódik és egy tokszerű hálóbába bujva a szőlőkocsányra fonja magát, július első napjaiban ismét mint pille jelentkezik és ekkor éjjel párosodván, lerakja ismét petéit 40–60 darabot a szőlő szemekre. Ezek a peték 12–14 nap alatt kikelnek és belefurják magukat a szőlőbogyójába, melyet ezután tönkre tesznek.

A második tenyésztete a molyhernyónak a legveszedelmesebb mert a szaporodása igen nagy. Védekezni ellene csak úgy lehet, ha szedjük. Virágzás előtt a hernyó szedése nem tanácsos, mert több kárt okoz a bimbóban levő fűrtön a szedő, mint a mennyi hasznot hoz azzal, hogy egy-egy hernyót elpusztít, azonban ott, a hol a szőlőmoly csak minden 3–4 ik tőkének egyes fűrtlein mutatkozik, célszerű megvárni a szőlő elvirágzását és még július eleje előtt mielőtt a bábból a pille kibúvik, ezeket a bábokat lapos pincetékkel leszedetni. Ugyanis ilyenkor egy kis gyakorlottság mellett könnyen felismerhető a hosszukás tokban levő, a szőlőfűrt kocsányához tapadó báb. A mikor július közepén a pillék jelentkeznek, ezeket éjjel — ha nem esős az idő, vagy holdfény nincs, lámpákkal lehet összefogdosni.

Erre a célra különféle lámpákat alkalmaznak. Olyanokat, a melyek fényes világosságot terjesztenek és a lámpa alján elhelyezett lapos vízmedencébe a fény által oda csalt pillék bele hullanak és így elpusztulunk, vagy olyanokat, a melyek egy egyszerű bádóg keretből állanak és a keretre köröskörül enyvezett áttetsző papírt alkalmazunk, a lámpa belsejéből kisugárzó fény a lepkéket oda vonzza és ezek reá ragadnak az enyvezett külső részére. A lámpákat circa 100 méternyire kell egymástól felállítani

és egy-egy ilyen készülék 2–300 drb. pillét képes összefogni.

Látható tehát, hogy a szőlőbirtokosság helyzete nem a legrózsásabb, még kedvező termés kilátások mellett sem.

Bódy Bódóg,
az arad-hegyaljai szőlősgazdák
egyletének elnöke.

Magyar írók védelme.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, június 13.

A kultusztárca vitájában ma a munkapárt részéről Bay Lajos és Herczeg Ferenc, az ellenzékéről Héderváry Lehel, Kun Béla és Sámegi Vilmos vett részt.

Szünet közben vidám epizódja volt az ülésnek. A második emeleti karzatról egy öszbecsavarodott, bus parasztember zsinegen nagy iratsomót bocsátott le az ülésterembe. Ez a merész ujtás nagy derűtséget keltett. A furcsa kérvényezőt lefogták s megmondta, hogy Agalics Jánosnak hívják, Dunakiteiről való s nem akar egyebet, csak azt a sok ítéletet és végrehajtási aktát, amivel megkeserítették az életét, bemutatni a Háznak. A szegény embert szabadon eresztették.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnökölt.

Darvai Fülöp a mentelmi bizottság jelentését terjesztette a Ház elé.

Ezután folytatják a kultusztárca költségvetésének tárgyalását.

Kun Béla helytelennek tartja a vallási ellentétek főlidézését s a kultúra kérdéseivel való összevegyítést. A miniszter nyilatkozataival ellentétben van az a körülmény, hogy a kultuszminisztérium egyik legfontosabb ügyosztálya élén olyan ember áll, a ki exponált vezére a felekezeti türelmetlenségnek. Foglalkozik a tanárok helyzetével s a középiskolai oktatás bajaival. Szükséges lenne a leánynevelés gazdasági és gyakorlati irányának fölkarolása s különösen leány ipariskolák létesítése. A tanyai tanítók helyzete ma tarthatatlan, nem tudnak a fizetésükből megélni, s ezenfelül olyan kiadások terhelik őket, a miket az iskolafenntartónak kellene viselnie. Az óvónők helyzete még ennél is rosszabb, valóságos cselédsorban élnek, pedig a hivatásuk nemzeti szempontból is igen nagy jelentőségű. A harmadik egyetem a legjobb helyen Debrecenben lesz, a város kulturális multja és anyagi áldozatkészsége egyaránt a mellett szól. Fejtegeti még a népoktatás nyomorúságát, az iskolák hiányát és túlszűköltségét, a mit a katonai kiadások emelke-

let. Nem is feleltek meg erre őszinte igazsággal soha. Sőt abban az időben, ezelőtt közel hetven esztendővel, még maga a rettenthetetlen Deák Ferenc, a haza bölcse se adta meg erre az igazi feleletet.

Hazánk, nemzetünk történetében szép és szomorú, de azért ragyogó és tanulságos Zala vármegyének e kérdésben megtörtént esete.

Követet kellett az országgyűlésre választani. De Zalának más követe nem lehetett, csak Deák Ferenc. Ő volt már két országgyűlésen át 1832-ben és 1839-ben, örök dicsőséget szerzett a vármegyének, ő volt a hazának mindenki által elismert igazi bölcse, csak őt lehetett választani. Nem is akadt olyan gézen-guz ember a vármegyében, aki a követséget Deák Ferenc nélkül elfogadta volna.

Hiszen ő volt a megteremtője s szakadatlan hirdetője annak a fölséges eszmének is, hogy hozzuk be már valahára az alkotmányba a közteherviselést, a törvény előtti egyenlőséget, a jobbágyak felszabadítását s az igaz és teljes szabadságokat.

Ki lehetett volna hát más a követ? A nemesek közt Zalában volt ugyan e törekvésnek ellenzéke, de Deák az ő szónoklatának s érveinek szelid hatalmával ezt is legyőzte és e törekvést a megyei választmány is ellenmondás nélkül magáévá tette.

Azonban az ellenzék szervezkedett és megalkult. Pénze lett sok, hirnököket küldött szét

a falvak nemeseihez s azokat jól tartotta, hogy a nemesek fölizgatásában bátrak és sérények lesznek.

Jelszavuk rövid volt.

— Nem adózzunk! Szűz vállainkat adóval nem terheljük. Vérral szereztük szabadságunkat, vérral meg is védjük azt. Deák Ferenc, Horváth János kamarás és Csányi László uraknak, a hazaárulóknak meg kell halni!

— Aki először szól: lelőjük!

— Majd reped a kaput!

Ime e jelszóval izgattak Deák ellen és báratai és elvtársai ellen. Tehát Deák, nemzeti szabadságainknak egész életén át rendíthetetlen hőse, nemzetünknek legnagyobb büszkesége — hazaáruló azért, mert jogegyenlőségre törekszik.

Es hazaáruló Csányi László is, függetlenségi harcunk elszánt hőse s dicsőséges vértanúja!

Tisztán áll előttünk, hogy ilyen hang, ilyen nézet, ilyen utasítás nem jöhetett mástól, mint a bécsi kormánytól s ilyen ellenzék szervezésére nagy pénzeket más nem adhatott, mint megint a bécsi kormány.

Deák Ferenc ezt nem mondta ki, iratokkal és tanukkal most már bebizonyítani nehéz is volna, de Deák 1843. évi április hó 4-én kelt levelében azt írta Kossuth Lajosnak, amikor az e napon tartott közgyűlésről értesíté:

— „Forintos György táblabíró, Horváth Pál táblabíró, két egykor megbukott tisztviselő voltak a felizgatott tömeg pártjának látható fejei; láthatatlanok, tudja Isten kik...”

Ezek Deák szavai.

Tehát vannak a nemzet ellen működő pártnak láthatatlan fejei is. Deák bizonyára tudta is, kik azok, de nem akarta megmondani. Mi is tudtuk szélében, hosszában. Nem is titkoltuk. A bécsi udvar és ügynökei — ezek a fejek.

Az ápril 4-iki megyei közgyűlés megtagadta Deák törekvéseit.

De az agyonlövésről való fenyegetés se üres szó volt. Még ezen a napon estennen huszonöt-harminc kibérelt nemes megrohanta Kehidán Deák Ferenc udvarát és kapuját, belövöldözött ajtón, ablakon s Deák egyik hü emberét, Mészáros Józsefet agyonlőtték. Hü jobbágyai összefutottak, azok mentették meg életét.

Ápril 24-én a vármegye közgyűlése egyhangulag választotta országgyűlési követévé Deákot. Deák nem fogadta el a követi megbízó levelet. A vármegye nézetével a nagy nemzeti kérdésben nem értett egyet. És azon felül véres volt a levél.

A választási vesztegetés és az erőszak azért még se hozta meg a diadalt a bécsi udvarnak.

dése még fokozni fog. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök az ülést tizenkét órákor felfüggesztette.

Szünet közben a második emeleti karzatról egy ember fonalra kötve kérvényt eresztett alá a terembe. Az irást a képviselők közül Farkas Pál fogta fel.

Szünet után Bay Lajos a görög katolikus lelkészek helyzetének javítását sürgette a szóváltató kolozsvári Nemzeti Színház dolgait. Helytelennek tartja, hogy a színházhoz akkor nevezik ki az örökös tagokat, mikor már elöregedtek. A színházi alap egyik ingatlanát mostanában eladták, a mi ellenkezik a hagyomány természetével. Fölhívja erre a miniszter figyelmét. A költségvetést elfogadja.

Héderváry Lehel: A közkönyvtárainkban uralkodó mostoha állapotokra és rendtelenségekre hívja föl a miniszter figyelmét. A múzeumok és könyvtárak országos tanácsa sem teljesíti úgy a hivatását, a mint kellene. Szól az Országos Képzőművészeti Múzeum dolgairól, mely ma a nagy közönség számára nehezen hozzáférhető. Az operai állapotok szintén nem válnak a magyar kultúra dicsőségére. A mostani művezető igazgató működése és hivatottsága ellen a szakemberek részéről annyi kifogás merült föl, hogy szinte érthetetlennek tetszik, miért kell mégis az ő kezére bízni az intézet vezetését. A részletes tárgyalás során ezeket az állapotokat bővebben is ismertetni fogja. Sürgeti az egyetemen a szociológiai és esztétikai tanszék fölállítását. Az új egyetemek létesítését szintén sürögös szükségnek vallja. A költségvetést nem fogadja el.

Herczeg Ferenc erkölcsi kötelességet akar fölszólalásával teljesíteni, hogy a szerzői jogvédelem kérdésére terelje a törvényhozás és a miniszter figyelmét. A magyar szépirodalom nagy szolgálatakat tett a politikai Magyarországnak s illő, hogy az állam megadja végre neki azt a jogvédelmet, amelyet most sajnosan nélkülöz. Meglehetősen nagy szépirodalmi kivitelünk van az amerikai Egyesült Államokban, de ennek a kivitelnek erkölcsi és anyagi haszna, ma nemzetközi szerződés hiányában, kalózkodó kiadóknak jut. Lehár Ferenc, a világ egyik legnevesebb zeneszerzője, hogy ettől a károsdástól meneküljön s hogy jogait megvédelmezhesse, kénytelen volt osztrák állampolgárrá lenni. Hasonló módon nagy károsodás érte egyik jeles drámairónkat, akinek egyik darabját háromszázszor adták newyorki színpadon s egy krajcárt se kaphatott érte. Kéri az igazságügyminisztert, hasson közre az idevonatkozó szerződés mielőbbi létesítése érdekében. Ohajtandó volna, hogy Magyarország osztrákokkal végre a berni konvencióhoz, melynek az a célja, hogy az államok egymás íróit és irodalmi termékeit saját területükön is megvédjék a károsdástól s a szellemi tulajdonnal való visszaélésektől. Magyarországon kívül csak Andora és San Marino nem csatlakozott még ehhez a konvencióhoz. A kulturállam ma a maga énekes madarait is megvédi. Magyarországtól csak ennyi védelmet kérnek az írók is. A költségvetést különben elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Sümegei Vilmos a testi nevelés kérdéseivel foglalkozott s az ifjúsági sport melegebb állami fölkarolását sürgette. Most harmincezer koronával még apasztották a költségvetésnek erről szóló tételét.

Lukács László pénzügyminiszter vicinális vasutáról szóló törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé s egy jelentést a betegsegítő-pénztárak működéséről.

Elnök bejelentette, hogy Vojnics István és társai indítványt nyújtottak be hozzá a Ház ülésének a költségvetési vita idejére egy órával való meghosszabbítása iránt. Az indítványról a holnapi ülésen egyszerű szavazással döntenek.

Az ülés két órákor végződött.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az állami tisztviselők országos egyesületének vidéki körének választmánya e hó 17-én (szombaton) d. u. 6 órákor a pénzügyi palota adókvétó bizottsági üléstermében (Andrássy-tér felőli bejáró, földszint jobbra) rendes ülést tart. Tárgysorozat: Az alapszabályok módosításának ügye. Esetleges indítványok.

Közügylés előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Körülbelül hetven tárgya van a holnap tartandó törvényhatósági közgyűlésnek, amely az elintézésre váró kérdések eme nagy tömege ellenére sem ígérkezik mozgalmasnak vagy zajosnak. Választás nincs napirenden és ezért valószínű, hogy tekintettel június hónapra, már a nyár jegyében kis számú érdeklődők részvételével morzsolódik le a tárgysorozat. Újabb keletű kérdés alig egy-kettő kerül megvitatás alá. A legtöbb ügy olyan, hogy rövidebb-hosszabb idő óta foglalkoztatja már a közvéleményt és a törvényhatóságot.

Talán csak a vízvezetéki per sorsát érintő javaslat kelt majd nagyobb érdeklődést. A pénzügyi bizottság ugyanis Ottenberg Tivadar és Somló Armin dr. indítványára azt a javaslatot terjesztette a törvényhatóság elé, hogy tekintettel a vízműper elhúzódására, szólítsa fel a város a részvénytársaságot békés egyezsége. A tanács ma Urbán Iván főispán elnöklésével tartott ülésében, a leghatározottabban visszautasítandónak mondta ki a bizottság javaslatát. Varjassy Lajos polgármester kijelentette, hogy minden erejével küzd eme lehetetlen gondolat ellen. Ha a részvénytársaság akar valamit a várostól, akkor tegye meg ő a kezdeményező lépéseket — mondotta a polgármester és az egész tanács helyeslésével találkozott az állásfoglalása.

A Maros Evezős-Egylet sporttelepének létesítését a tanács a maga részéről is támogatásra ajánlja a közgyűlésnek, de annyiban mégis megváltoztatta a lapunkban ma ismertett bizottsági prozódiumot, hogy nem kívánja a sporttelep mellett létesülő parkot nyilvános jelleggel felruházni.

A kulturpalota is állandó témája a közgyűlésnek és így holnapi napirendjéről sem hiányozhatik. Még csak alig-alig rőfnyire állnak a föld színe fölött a fundamentum falai és mártizenhatezer korona túlmunkának fedezéséről kell a tanácsnak gondoskodnia. Ebből nyolcezer koronának a keletkezése igen jellemző. A palota tervei legalább száz kézen mentek át és senki sem vette észre, hogy az udvari homlokzat kiképzéséről nem gondoskodtak, költségvetésben fedezetet reá nem kerestek. Most pedig az építészeti bizottság szemlét tartott az építkezésnél és elrendelte a kiképzést, mert egy monumentális épület udvar falai nem állhatnak csupaszon, mint egy falusi ház, melynek gazdája olyan szegény, hogy nem jutott pénze a vakolásra.

— Miből fedezik ezt a hiányt? — kérdezte a főispán.

— Majd a berendezés lesz egyszerűbb — felelte a tanács. Azonban valószínű, hogy az sem lesz egyszerűbb, sőt diszesebb, mint tervezték és mire kész lesz a palota, nemcsak tetemes túlmunka lesz az építkezésnél, de a belső berendezésnél is.

A tüdővész ellenes védekezés céljából a közegészségügyi bizottság diszpanzér létesítését javasolja. A tanács azt proponálja, hogy a közgyűlés előbb kérjen államssegélyt és azután határozza meg a maga részéről a teendőket és utalja ki a költségeket. Megfordítva sokkal üdvösebb lett volna, mert a miniszterek rendszerint csak már létező intézményeket támogatnak és a tüdővész elleni védekezés sokkal égetőbb feladat, semhogy ilyen kísérletezésnek ki szabadna tenni.

A város periferiáján két nagy parcellázási művelet készül. Nikolits Géza és Gutzjahr Mihály akarják telkeiket házhelyekre felosztani

és Mosóczy István, ma ismét 160 házhely részére kér parcellázási engedélyt. A tanács az engedélyek megadását javasolja, de a város érdekeinek megóvása céljából többféle feltételhez köti. Legnevezetesebb ezek között az, hogy Nikolitstól egy dülő ut átengedését kéri, hogy a vámházat a Mosóczy-telep legkeletibb részére kihelyezhesse és így a csempészést megakadályozhassa.

Az izraelita hitközségnek hatezer korona segély megszavazását javasolja a tanács.

A gázgyár ominoos szerződés átruházási ügyében csak elvi állásfoglalásra kéri a tanács a közgyűlést. Ha — mondja a tanács javaslata — a részvénytársaság hajlandó elosztani azt a homályt, mely a szerződésnek a megváltásra vonatkozó szakaszain terjeszkedik és precizen, a város érdekeinek kellő megóvása mellett, már most tisztáz minden kérdést, akkor lehet majd beszélni arról, hogy milyen feltételek mellett ruhazza át a törvényhatóság a szerződést a trösztre.

A külváros háztulajdonosait érdeklő első sorban, de mindenkinek jó tudnia, hogy mennyi kellemetlenség keletkezik abból, hogy a városnál a szerződések műszaki részeit homályosan és félremagyarázhatóan szövegezik meg a tisztügyi hivatal megkérdezése nélkül. Kotsis Lajos csatornát épít és a szerződése értelmében a háztulajdonosokat fel kell szólítania, hogy a bekötéseket vele csináltassák meg a törvényhatóság által megszabott egységáron. Nachtnébel Ödön ellenőrző főmérnök azt jelentette a tanácsnak, hogy Kotsis többet kér ezért a munkáért az egységárért. A tanács, meg sem vizsgálva a dolgot, vajjon kik és miért panaszkodnak, elhatározta, hogy Kotsis költségére készítteti el a bekötéseket és levonja a kereseti összegből.

Ez ellen a vállalkozó a közgyűléshez fellebbezett. A tanács ma tartott ülésén kitünt, hogy konkrét panasz nincs, de az ellenőrző főmérnök jelentése a szerződés homályos szövegezésének félreértéséből keletkezhetett. A város ugyanis a vállalkozónak nem adott kizárólagos jogot arra, hogy csak ő vele szabad a bekötést eszközölni, tehát csak azt követelheti tőle, hogy amíg a főgyűjtő-csatorna nyitva van és valaki jelentkezik és be akarja köttetni a házat, ezt teljesítse. Hogy a már befödött csatornát felbontsa, azt tőle senki nem követelheti. Azt javasolja ezért a tanács, hogy a közgyűlés a jövőre vonatkozólag mondja ki a szerződés illető magyarázatát. Minthogy konkrét esetben ugyanis a bíróság fog dönteni, tehát kár ebből a magyarázatból nem származhatik.

Urbán Iván főispán nemes szívének jószágáról, szellemének modern és emelkedett gondolkodásáról tett bizonyosságot ma ismét és újból azzal, hogy egy igen mély szociális jelentőségű állásfoglalással a nő és férfi kenyérkeresők közötti különbség káros megnyilatkozását akadályozta meg. A tanácsok lakbér rendezésének kérdését a pénzügyi bizottság úgy oldotta meg, hogy különbséget tett férfi és női tanerők között az előbbiek javára. Urbán főispán ezzel szemben a tanács mai ülésén meggyőzően bizonyította be, hogy a nő épen olyan kötelezettségekkel lép a tanítói pályára, mint a férfi, egyenlő a kvalifikációja és épen olyan társadalmi viszonyok között él. Ezért arra kérte a tanácsot, hogy egyenlő mértékkel mérjen és az igazságnak megfelelően minden tanítói kategóriában egyenlő lakbért hozzon javaslatba a női és férfi tanerők részére.

A tanács elfogadta a főispán előterjesztését és a lakbéréket következőképp állapította meg:

A polgári iskolák férfi és női tanítói részére: 640—720—960 korona.

Az elemi iskolák férfi és női tanítói részére: 500—640—720—800 korona.

Ének és kézimunka tanítók és tanítónők részére: 400 korona.

Mint látható a táblázatból a lakbér ezek szerint is arányban marad a fizetéssel.

Aradmegyei román tanítók a magyar csárdás ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A biharmegyei felekezeti iskolák tanítói a múlt év augusztusában nagy gyűlést és utána kedélyes társasvacsorát rendeztek Belényesen. A gyűlés utáni multság zajos és igen hangulatos volt. Majdnem többen szónokoltak rajta, mint a gyűlésen, de mindenesetre többen ittak, mert — mint említettük — nagy volt a hangulat a céción. Amolyan igazi bus román hangulat volt ez, mert amikor a cigánybanda csupa jóakaratu véletlenségből valami magyaros izü csárdást kezdett játszani, dühös ordítással fenekedtek a szegény cigányra mindnyájan:

— Ácsi! Le azzal a csárdással!

Néhányan azonban a jámborabb tanítók közül már hozzáállottak a tánchoz. Ezeknek szörnyű undort kifejező arccal ezt kiáltottak oda a többiek:

— Fúj! Nem szégyeled magad, román ember létedre csárdást táncolni?

Mások elhagyták a multság termét és ki-vülről kiabáltak be:

— Aki igaz román, az kijön utánunk!

Ezzel az incidenssel aztán vége is lett a multságoknak. A román hangulat más korcs-mában ütött tanyát. Az esetnek híre ment és a Belényesi Ujság legközelebbi számában megírta a dolgot. Tudomást szereztek róla a nagyváradi lapok is és a sok újságközlemény nyomán kénytelen volt a tanítók fölöttes hatósága is érdeklődni a magyarellenes tüntetés után.

A belényesi tanfelügyelői kirendeltség jelentést tett az esetről a nagyváradi gör. kel. püspöki szentszéknek, amely vizsgálatot tartott a dologban. A szentszék maga elé idézett néhány tanítót azok közül, akik részt vettek a belényesi közgyűlésen, de a multságon történt heccről nem tudtak semmit, csupán annyit, hogy abban esetleg aradmegyei tanítóvendégek lehettek a judások.

A szentszék kapott ezen az egeruton: meghozta a döntést, mely szerint a tüntetést, amennyiben ilyesmi történt, aradmegyei tanítók csinálhatták, akikre nem terjed ki a szentszék fegyelmi jogköre. Ez a határozat aztán fölment a kultuszminisztériumba. Itt azonban nem találták egészen tiszta munkának a dolgot, mert az egész aktahalmazt leküldték újra a belényesi tanfelügyelői kirendeltséghez, hogy ez tartson tüzetesebb vizsgálatot. A vizsgálat meg volt és ennek eredménye nyíltan lecafolta a szentszéki határozatot. Megállapították ugyanis, hogy kik voltak a demonstráció szövívői. A következők: Borha Tivadar gör. kel. teológus, Vostiani Pál teológus, Andru Kornél pelbárhidai és Mihuca Gábor lehecsenyi tanító.

Az akták most fölkerültek a közigazgatási bizottsághoz, amely azzal küldte le a vaskóhi és a belényesi főszolgabírókhoz, hogy a tanfelügyelői kirendeltség adatai alapján tartson tüzetesebb vizsgálatot. Tempeleán Dezső és Wertheimstein Henrik főszolgabírák sorra kihallgatták a tüntetőket és a tüntetés tanuit, akik igazolták, hogy tényleg másképen áll a

dolog, mint ahogy a szentszék föltüntette. A megnevezett tanítók a multságot azért hagyták ott, mert a cigányok magyar nótát kezdtek játszani. Le is szídták azokat a románokat, akik a nekik gyűlöletes melódiára táncolni akartak. A főszolgabírák most fölterjesztették a vármegyei közigazgatási bizottság elé a kihallgatások jegyzőkönyveit, hogy a tanítók fegyelmi ügyében ítéletet hozzon.

Kávéházi gyönyörök.

— A törzsasztal. —

*

Ma délután három órakor jóleső nyugodtsággal ültem a „Hozom“ kávéház „kert“-jében. Egy két ferint hetvenötös müleander alatt kényelmes karosszékbe választottam ki, belevetettem magam rágyújtottam egy illatos mediára és bástyát építettem a lapokból. Derüs, tiszta júniusi nap volt, nem tulságos meleg. Tökéletesen boldog voltam és nagy figyelemmel vettem bele magamat a lapok sport rovatába. Szenvedélyes sportsman vagyok, két hete evezek és így lelkes érdeklődéssel csaptam rá a nagy rogattára. A hetedik kolumnát olvastam éppen és feszült figyelemmel lestem a nagy doubló eredményét. Megfeledeztem mindarról, ami körülöttem történik és teljes gyönyörűséggel élveztem a színesen megírt tudósítást. Élvezetemben egy nyiszáló, zörgő hang zavart meg. A pincér egy gyufatartót tolt az orrom elé. A gyufatartóból egy négyszögletes, piszkos, kemény papirdarab meredezett felém. A papirosra ez volt ráírva:

Délután négy órától fenntartva.
Pikkoló asztaltársaság.

Bosszantott a dolog. Nagyszerűen ültem a karosszékben. Nem is hiszik, milyen nehéz kényelmesen elhelyezkedni egy kávéházi karosszékben. És most tessék, fogja magát és vándoroljak át egy másik asztalhoz, egy másik karosszékbe, amely, új, szokatlan és amelyikben talán nem is tudok elhelyezkedni. És kinek a kedvéért? Teljesen vad idegen embereknek a kedvéért, akik kényelmesen sétálnak elő öt óra tájban, holott én már háromkor itt voltam és mitse törődnek azzal, hogy egy ártatlan embertársuk lelki harmóniáját, kedélybeli gyönyörűségét megzavarták. Bosszankodva nyaláboltam fel a lapokat és két lépést tettem balra. A karosszék megfelelőnek látszott. Le akartam ereszkedni, de a pincér vigyorogva állott elém:

— Pardon, nagyságos ur, ez is le van foglalva.

Bosszantott a dolog. Rátámadtam.

— Micsoda dolog ez? Kinek van lefoglalva? A pincér vigyorgott.

— Csimpolya urnak. Ez a Csimpolya-féle asztal. Nem tetszik ismerni a Csimpolya urat?

Nem, valóban nem ismerem Csimpolya urat. De neves férfi lehet, ha egy asztalt róla kereszteltek el. Nagyot nyeltem és a szomszéd asztalhoz közeledtem. A pincér engesztelő tekintetet vetett rám.

— Dreadnought asztal — mondta és rámutatott a cédulára.

Elfogott a düh.

— Mi az, hogy Dreadnought asztal. Micsoda marhaság ez?

A kiszolgáló sértődötten nézett rá.

— Kérem ez nem marhaság. Ez egy nagy spanyol költőnek a neve. A Fuchs doktor ur adta. Most tanul spanyolul. Azért hívják így, mert az író urak szoktak idejárni.

Erőt vettem magamon.

— Hát tán az az asztal ott a sarokban? Talán az szabad?

Fölényesen mosolygott.

— Dehogy kérem, ott a tiszt urak ülnek. Az egyiknél a lovasok, a másiknál a gyalogok sok. A trének, azok a másik sarokban. Ha talán uraságod tartalékos?

Nem vagyok tartalékos, De dühös voltam. Üvöltöni kezdtem.

— A tulajdonost. Adja nekem elő a tulajdonost.

Jött. Bájosan mosolygott, mint a fiatal leány az első „kränzchen“-en.

— Az uraságnak parancsolni méltóztatik?

— Nem méltóztatik parancsolni, — rikácsoltam elfulón — csak leülni szeretnék. Adjon nekem egy széket és egy asztalt. Olyat, amelyik nincs lefoglalva.

Hosszan és mélán vakarta a tarkóját.

— Bajos dolog — mondta — De megpróbáljuk!

Odafordult a pincérhez:

— Vilmos mi van a nyolcassal?

— Bleicifferké!

— A tizenkettes.

— Aeskulop asztal.

— A tizenkilences?

— Uj Sasok.

A kávé izzadni kezdett. Könyörgő pillantást vetett rám.

— De mért is akar Uraságod a fal mellett. Tessék inkább elől. A korlátnál. Sokkal jobb a levegő. Uraságod különben is rossz színben van.

Orditozni kezdtem.

— Hogy beleköpjének a kávémba? Hogy a csirkefogók ép előttem álljanak meg és hogy mindenki belebámuljon a hasamba. Nem a teremtésit! Adjon nekem egy asztalt.

Térdreborult és zokogott.

— Kegyelem, kegyelem. N noson asztalom. Kivánja uraságod, amit akar, csak asztalt ne. Talán egy jó barna kávé dupla habbal? Vagy tripla habbal?

— Asztalt adjon. Micsoda disznóság, hogy emberek, akik este hatkor tolják ide az ábrázatukat, jobb helyen üljenek, mint én, aki korán kelek. Pedig én már négy év óta járok ebbe a bejzlibe.

— Igaza van, — tökéletesen igaza van, — nyögte és elfult a hangja. — De mit csináljak? Terrorizálnak, revolvert szögeznek a mellemnek. Kizsarolják tőlem. Mit tegyek? Mit tegyek?

Alázatosan hajlongott és kezet akart csókolni. Ellöktem.

— Nyomorult, — mondtam — most az egyszer megbocsátok. De ez az utolsó. Holnaptól kezdve nem lesz törzsasztalom, hát úgy itthagynom, mint Szent Pál az oláhokat. Elvégre itt az ideje, hogy véget vessünk a kiváltságoknak.

— Hálásan nézett rám.

— Meglesz, meglesz, — motyogta és végigcirogatott a tekintetével. — De hát mért nem tetszett előbb kérni. Végre is a szép szóra szívesen hallgat az ember.

Örs.

SPORT.

+ A Ferencvárosi Torna Klub Aradon. Arányaiban utólérhetetlen sportünnepe lesz e hó 18-án vasárnap délután az Aradi Athletikai Klubnak. Magyarország bajnok csapatát a Ferencvárosi Torna Klub teljes első csapatát látja e napon ellenfelül az Aradi Athletikai Klub, s maga ez a tény oly kiemelkedő mozzanata lesz a tavaszi football idénynek, hogy ez méltán megérdemli a legmesszebb pártolást Arad közönsége részéről. A csapat minden tartalék nélkül jelenik meg Aradon a ma vett értesítés szerint. A csapat a következő összeállításban jelenik meg Aradon: Fritz—Rumbold, Manglitz—Weinberger, Bródy, Payer—Szeitler, Weisz,

Kórody, Schlosser, Borbás dr. A bajnok csapat mérkőzése előtt játszik a F. T. K. vezetőségéből alakítandó oldboys csoport az A. A. K. vénfiúk csapatával s ezt megelőzőleg $\frac{1}{3}$ órai kezdettel a Nagykikindai Athletikai Klub az A. A. K. II. csapatával.

A keresztény szociálisták bukása.

— Az osztrák választások első napja. —
Távirati tudósítás.

Bécs, május 13.

Ausztria választói ma lépnek a szavazó urnához. Ötszázötvenhat kerület közül négyszáznegyvenkilenc választ ma. Ebből a 449 kerületből esik Alsó-Ausztriára 64, Felső-Ausztriára 22, Saleburgra 7, Stájerországra 30, Karintiára 10, Krajnára 12, Csebországra 130, Morvaországára 49, Sziléziára 15, Tirolra 25, Foralbergre 4, Isztriára 6, Görzre és Gradiskára 6, Triesztre 5, Galiciára 46, Bukovinára 14 és Dalmátor-szágra 4. Bécsben a választók összes száma 396.610, 1907-ben csak 366.358 volt.

A fölösztatott osztrák parlamentben a következőképen oszlottak meg a pártok: *Keresztény egyesületek* 94 képviselő, *Német nemzeti szövetség* 76 képviselő, *Alldájcs* 3 képviselő, *Lengyel klub* 71 képviselő. *Egységes cseh klub*: 1. Katolikus nemzeti klub 17 képviselő, 2. Cseh klub 25 képviselő, 3. Cseh agráriusok klubja 28 képviselő, 4. Nemzeti szociálista és radikális csehek egyesülete 13 képviselő, *Szlovén klub* 22 képviselő, *Délszláv szövetség* 13 képviselő, *Román klub* 5 képviselő, *Ó-rutén klub* 3 képviselő, *Rutén klub* 20 képviselő, *Bukovinai ruténok klubja* 5 képviselő, *Szociáldemokrata szövetség*: 1. Német szociáldemokraták klubja 51 képviselő, 2. Cseh szociáldemokraták klubja 24 képviselő, 3. Lengyel szociáldemokraták klubja 6 képviselő, 4. Olasz szociáldemokraták 4 képviselő, 5. A rutén szociáldemokraták képviselője 2 képviselő, *Olasz (klerikális) néppárt* 10 képviselő, *Szabadelvé olaszok klubja* 5 képviselő, *Zsidó klub* 3 képviselő, *Vadak (pártonkívüliek)* 12 képviselő.

Bécs az urnák előtt.

Bécsben igen érdekes a választás. Az érdeklődés rendkívül nagy és a választók rendkívül nagy számban sietnek a szavazó urnához. Nagyon izgalmas a választás a *Lipótvárosban*, a hol hét jelölt lépett föl. A kortesek között kiválnak a színészek és színésznők, az orfeuménekesek és az artis'ák, a kik közül nagyon sokan laknak ebben a városrészben. A választóknak ez a kategóriája a legnagyobb mértékben él választójogával és valamennyien a szocialista jelöltre, *Ofner Gyula* dr-ra szavaznak. Az operai énekkar énekesnői nagy agitációt fejtenek ki a szocialista jelölt érdekében. Ugyanitt élénk agitáció folyik a zsidó nemzetiségi jelölt *Stricker Róbert* államvasuti mérnök mellett és több száz zsidó egyetemi hallgató önként vállalkozott korteskedésre. Ugyanebben a kerületben föllépett egy másik szocialista jelölt is, egy *Austerlitz* nevű kikeresztelkedett zsidó, a ki zsidó nyelven írt választási fölhívást küldött a zsidó választóknak.

A *Margareten* városrészben tegnap este a két keresztényszocialista párt között nagy verekedés volt. *Vondra* hívei letépték a *Sturmpárt* plakátjait s erre a két párt neki ment egymásnak s nagyon sokan közülök megsebesültek. *Vondranak* egyik választóját kórházba kellett vinni.

A *Park*-negyedben érdekes dolog történt. *Beck* báró volt miniszterelnök megjelent a választóhelyiségben, hogy szavazatát leadja. A

bizottság udvarias akart lenni a volt miniszterelnök irányában és intézkedni akart, hogy *Beck* báró a sorban álló választókat megelőzve járulhasson az urna elé. A választók ez ellen tiltakoztak s a volt miniszterelnök önként lépett vissza és beállott a választók sorába.

Fünfhausban rendkívül sokan sietnek a szavazóhelyiségbe és délig a választók fele leadta szavazatát. A keresztényszocialisták agitációs helyisége előtt nagy verekedés volt, amelynek a rendőrség vetett véget. Egy kortest megszurta. A keresztényszocialista *Schneider* érdekében a községtanácsosok nagy tevékenységet fejtenek ki.

A *Landstrasse* kerületben rendkívül nagy az élénkség. A szociálistáknak sok kilátásuk van rá, hogy jelöltjüket, *Silberer Ferencet* győzelemre juttatják.

Wiedenben a keresztény-szociálisták minden erejüket megfeszítik, hogy ezt a kerületet megmentsek. Az agitációban sok pap vesz részt. Délben hordozó székeken sok beteget hoztak a választóhelyiségbe, hogy szavazzanak.

Alsergrundban is korán reggel egy kis összetűzés támadt a keresztényszocialisták és a szociáldemokraták között. A rendőrség négy szociálistát és két keresztényszocialista kortest letartóztatott.

A *ternalsi* kerületben nagy feltűnést keltett, hogy a közuti vasutak alkalmazottai egysegesen mind a keresztényszocialista jelölt ellen léptek fel. A német nemzetiségi jelölt mellett 80 diák korteskedik.

Brigittenauban délelőtt tizenegy óráig husz választót tartóztattak le a szavazócédulák meghamisítása miatt. Az egyik helyen a szociáldemokraták négy keresztényszocialista kortest adtak át a rendőrségnek. Ez nagy verekedés közben ment végbe.

Klosterneuburgban *Lichtenstein* herceg sajátkezűleg írt névjegyén szólította fel a választókat, hogy szavazzanak a keresztény szocialista jelöltre.

Prágából érkezett táviratok szerint Csehországban is rendkívül érdeklődés mutatkozik a választás iránt. *Ziskovban* majdnem minden választó szavazni készül. A szociálisták gyülekező helyisége előtt nagy verekedés volt, a melyben többen megsebesültek. *Brandeisban* dragonyosok vonultak ki a rend föntartása végett. *Nimburgban* is parancsot kapott a lovasság, hogy készenlétben legyen. *Nusleben* az agráriusok helyiségének ablakait betörték és csendőrség vonult ki, a mely több izgatott letartóztatott; katonaság is készenlétben van. *Prágában* rendkívül elkeseredett harc folyik *Zajcsik* agrárius jelölt és *Prasek* volt miniszter között. Mind a kettőnek egész sereg kortes áll rendelkezésére.

Letörték a keresztény szociálisták.

A késő éjjeli órákban a választásoknak csak egy része ismeretes s az eddig ismert eredmények nagy része se végleges. A kerületeknek több mind a felében ugyanis pótválasztások lesznek. A vidéken és tartományokban a pártarányok nem igen változtak, *Bécsben* azonban a keresztényszocialisták óriási vereséget szenvedtek.

Bécs város harminchárom mandátuma közül ma tizenegynek sorsa dőlt el véglegesen, a többi pótválasztásra kerül. A keresztény szocialista párt, melynek eddig husz mandátuma volt Bécsben, csak két kerületben aratott győzelmet és pedig két közkatona: *Rinessel* és *Bechle* nyert eddig mandátumot, míg a többi keresztény szocialista pótválasztásba kerül szabadelvéekkel és szociálistákkal szemben, kevés győzelmi reménységgel. A legnagyobb szenzáció azonban az, hogy a párt öt vezérférfia ki-

bukott vagy kilátástalan pótválasztásba kerül. Legnagyobb meglepetést kelt, hogy *Lichtenstein* János herceg, aki a párt megalapítója és az első keresztényszocialista képviselő volt s aki kerületét azóta képviselte, pótválasztásba kerül egy szabadelvépártival. Rendkívüli érdeklődést keltett, hogy a párt egyik legtevékenyebb tagja, *Bielochlavec*, *Friedmann Miksa* gyárossal szemben elbukott.

A szocialista jelöltek közül eddig Bécsben nyolcat választottak meg. Ezek a következők: *Adler* dr., *Reimann*, *Ellenbogen*, *Dávid*, *Schumajer*, *Skarek*, *Förstner* és *Seitz*.

Bécs város képviselői.

Bécsből jelentik: A késő éjjeli órákban készült el csak a pontos összeállítás, mely Bécs 33 kerületének választási eredményét feltünteti. Eszerint a helyzet a következő:

A *Belvárosban* négy választókerület van. Ezek elsejében *Kurandt* (ker. szoc.), másodikában *Bechlét* (ker. szoc.), választották meg. A harmadik választókerületben *Friedmann* (német szabadelvé) választották meg, míg a negyedik kerületben *Wittek* (ker. szoc.) és *Neuman* (szoc.) között pótválasztás lesz.

Lipótváros I.: *Ofner* (német szabadelvé) és *Kinböck* (ker. szoc.) között pótválasztás.

Lipótváros II.: *Schumayer* (szoc.) és *Kinböck* (szoc.) között pótválasztás.

Landstrasse I.: *Prohászka* (ker. szoc.) és *Silberer* (szoc.) között pótválasztás.

Landstrasse II.: *Steiner* (ker. szoc.) és *Winarsky* (szoc.) között pótválasztás.

Wieden I.: *Schmiedt* (ker. szoc.) és *Zenker* (német szabadelvé) között pótválasztás.

Wieden II.: *Rinösselt* (ker. szoc.) megválasztották.

Margarethen: *Sturm* (ker. szoc.) és *Domes* (szoc.) között pótválasztás.

Mariahilf I.: *Anderle* (ker. szoc.) és *Reichmüller* (szoc.) között pótválasztás.

Mariahilf II.: *Patai* (ker. szoc.) és *Leitner* (szoc.) között pótválasztás.

Neubau I.: *Hierhammer* (ker. szoc.) és *Denk* (német szabadelvé) között pótválasztás.

Neubau II.: *Tomolo* (szoc.) és *Pach* (ker. szoc.) között pótválasztás.

Josefstadt: *Heilinger* (ker. szoc.) és *Hartmann* (szoc.) között pótválasztás.

Alsergrund I.: *Hock* báró (szabadelvé) és *Weiskirchner* (ker. szoc.) között pótválasztás.

Alsergrund II.: *Weiskirchner* (ker. szoc.) és *Winter* (szoc.) között pótválasztás.

Favoriten I. *Neumann* (szoc.) megválasztották.

Favoriten II. *Adlert* (szoc.) megválasztották.

Simmering: *Wittholz* (szoc.) és *Benda* (ker. szoc.) között pótválasztás.

Meidling: *Wucsek* (szoc. és *Hemala* (ker. szoc.) között pótválasztás.

Hietzing: *Neumayer* (ker. szoc.) és *Schubl* (szoc.) között pótválasztás.

Rudolfheim: *Skaretet* (szoc.) megválasztották.

Fünfhauser: *Förstner* (szoc.) megválasztották.

Ottakring I.: *Schumayert* (szoc.) megválasztották.

Ottakring II.: *Dávidot* (szoc.) megválasztották.

Hernals: *Kuntschák* (ker. szoc.) és *Hocker* (szoc.) között pótválasztás.

Wehring I.: *Lichtenstein* herceg (ker. szoc.) és *Fáber* (német szabadelvé) között pótválasztás.

Wehring II.: *Tomola* (ker. szoc.) és *Obricht* (szoc.) között pótválasztás.

Döbling: *Kuun* (ker. szoc.) és *Riegl* (szoc.) között pótválasztás.

Brigittenaub: *Ellenbogent* (szoc.) megválasztották.

Florisdorf: *Seitzot* (szoc.) megválasztották.

A keresztényszocialista párt egyik vezére *Gessmann Mistelbachban* pótválasztásba került a német szabadelvé jelölttel.

A szociálisták veresége.

A vidéken megtartották a keresztény szociálisták eddigi mandátumaikat; a szociálisták néhány kerületet elvesztettek a vidéken. Mivel

azonban Bécsben több új mandátumot szereztek, valószínű, hogy a számarány nem fog változni. A választások egyébiránt egyáltalán nem sok változást fognak hozni a pártok számarányában, hacsak nem a pótválasztásoknál, mert Bécsben azt hiszik, hogy tekintettel a keresztényszociálisták bécsi bukására, a pótválasztások nagyrésze a szabadelvű jelöltek győzelmével fog végződni.

Csehországi választások.

Késő éjjeli órákban jelentik, hogy eddig a nevesebb cseh politikusok között megválasztották Kramarot, Massarykot Rosenauban óriási többséggel, ellenben Saukup Ferenc szocialista, aki Budapesten is volt delegátus, egy cseh radikálisal szemben kibukott.

Általában véve a csehországi választás igen izgalmas volt. Csehország több kerületében, ahol a szociálisták és a cseh radikálisok állnak egymással szemben, több összeütközés történt a választók között.

Számarányok.

Késő éjjel jelentik Bécsből: Miután a tartományokból igen sok kerületből ismeretlen a választások eredménye, statisztikát készíteni nem lehet, annál kevésbé, mert a választások több mint 75 százaléka pótválasztást von maga után. A pártok számaránya eddig a következő: cseh radikális 46, keresztényszocialista 44, német szabadelvű 38, szocialista 30.

Halálra ítelt

makói rablógyilkos.

— A Kuria döntése. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest jún. 13.

A királyi Kuria ma délben foglalkozott Szalma István makói rablógyilkos legény bűnpörével és helybenhagyta azt a halálos ítéletet, amelyet a szegedi esküdtszék néhány hónappal ezelőtt hozott.

A szegedi királyi ügyészség tudvalevőleg rablógyilkossággal vádolta meg Szalma István volt makói cipészsegédet, aki a makói tanyák között megölte Juhos György béreslegényt és kirabolta. Az elvetemült fiú már egy ízben hét évi fegyházat ült, mert 17 éves korában az országúton megölte Muntján György zöldségárust. A fegyházban kitanulta a cipézmesterséget és Csongrádra került. Ott beleszeretett egy leányba, akinek a kezét megkérte.

— Olyan legényhez — mondta a leány — akinek rendes ruhája sincs — én nem mehetek feleségül.

A fiuban ez megérlelte a gondolatot, hogy pénzt szerez valahonnét és tiszta új ruhában jelenik meg ideálja előtt. Elbarangolt a makói tanyák felé és betért egy tanyaházba, amelyben a gazda nem volt található, csak Juhos György béres legény. A cipész orvul leütötte a bérest, aztán több késszurással meggyilkolta. A tanyaházat felforgatta, de csak néhány korona értékű ezüst órát és pár fillért talált. A csendőrség elfogta a gyilkost, aki azzal védekezett, hogy önvédelemből ölte meg Juhost.

— A vihar elől be akartam menekülni a tanyába — mondta a gyilkos — de Juhos ki akart üzni, mire én összeszidtam — Juhos megütött, amiért én visszaütöttem. A verekedés hevében aztán megölte a bérest.

Az esküdtek nem fogadták el ezt a védekezést, hanem rablógyilkossággal mondták ki bűnösnek és a törvényszék kötélhalálra ítélte Semmiségi panasz folytán a Kuriához került az ügy, amelylyel Vovrik Béla elnöklése mellett ma foglalkozott a legfelsőbb bíróság. A Kuria

elutasította a semmiségi panaszt és helyben hagyta a halálos ítéletet.

Az ítélet meghozatala után a Kuria tanácsa kegyelmi tanácsá alakult, de a titokban hozott határozat nem került nyilvánosságra.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Pepi Weiss szerdai vendégjátéka utolsó előtti előadása lesz a Heltai-kabarének. A Modern Színpad, amely egy hónapon keresztül a komoly és könnyű muzsának hivatott otthona volt, immár csak két estén tart előadást a Központi-szálloda árnyas kerthelyiségében. A szezon utolsó előadásaira a legkényesebb igényt is kielégítő, nívós műsort állítottak össze. Szécsi Magda, Kovács Andor, Garas Márton olyan tehetségek, akiknek művészetét ezuttal már igazán fölösleges dicsérnünk. És a többi közreműködők: Nora és Dora Ismay, Olga Glück, Körömdi Ilonka, Robins, Sziklai Benő, mind országosan ismert kabaré művész, akik itteni szereplésükkel sok élvezetes estét szereztek az aradi közönségnek. Maga Heltai Jenő, a Modern színpad művész-igazgatója is emeli az előadások nívóját nagyszerű fellépésével. Ilyen művészgárda mellé szerződött le Heltai az utolsó négy estére Pepi Weiss, az osztrák császárváros egyik legünnepeltebb kabaré-művésznőjét, e pompás humoru német komikát. Szerdán lép föl harmadszor ez a kiváló tehetségű nő, akinek első két vendégjátékában díszes, nagy közönség gyönyörködött. A szerdai előadáson az összes szereplők, Pepi Weiss-szal az élükön, nagyszerű új műsorral szerepelnek. A szerdai és csütörtöki előadás helyérei: Fentartott hely 4 korona, I. hely 3 korona, II. hely 2 korona. Jegyek Ingusz J. könyvkereskedőnél kaphatók. A paszpartu és jegyfűzet-tulajdonosokat, akik még nem fizették ki jegyük árát, ezúton kéri Heltai igazgató, hogy csütörtök délig fizessék le nála a jegyekért járó összeget.

* A nagyváros hiénái. Urbán Gadnak a világhírű dán írónak legújabb szociológiai drámáját, A nagyváros hiénáit szerdán mutatja be az Uránia-színház. Aligha van még író, aki Urbán Gádnál jobban ismerné a nagyvárosi életet. A nyomort és csillogást, a tobzódó jólétet, a legnagyobb szegénységet, a tiszteletreméltó erényt, a legvisszatetszőbb züllést, annyi megfigyeléssel s bravúros írói szépséggel tárja elénk, hogy a legzseniálisabb riporteri megfigyelés is arra halványkép, Gad megfigyelése mellett, Urbán Gad zseniálisának segítségére siet a egy udvari színház nagytehetségű, művészi érzésű rendezője. Gad utmutatásait, ötleteit, mindenben valóban elénk varázsolja a művészi érzésű rendező és amit ez a két kiváló talentum elképzelt, annak lelket, szárnyakat lenyűgöző erővel kölcsönöz Osse Nielsen fenomenális művészetére. A dánoknak a világhírű nagy művésznője, ma már annyit jelent a mozgóképképből, mint Sarah Bernhardt, vagy Duse a színpadon. Bámulatos ez elképzelt és megjátszott tehetségnek ez a gazdagsága, mely ezt a nagy művésznőt jellemzi. Az Uránia-színház a nagyváros hiénáiban ismét olyan fenomenális látványosságot kap, mely méltán nagy eseményszámba megy és biztos sikert jelent az Urániának. 175

* Az elrabolt milliomosnő. (Bűnügyi dráma az Apollóban). A rohamosan fejlődő s minduntalan meglepetéseket hozó kinematográfia szenzációs slágerrel kezdi meg a nyári szezont. Nagyszabású, részleteiben izgalmas bűnügyi drámai kép kezdi meg az új szezont. Ez a címe: „Az elrabolt milliomosnő”. A cselekmény idegizgató. Pinto nagystilű kalandor megtudja, hogy Cuby Mária, közismert milliomos leány kocsin meglátogatja szintén dús gazdag nagybátyját. Pinto embereivel tényleg megtámadja a leányt s kisérletét s foglyul ejti a dollárki-

rálnőt azzal a szándékkal, hogy a gazdag nagybátyjától ezzel nagyobb összeget kizsarol. A leány azonban makacs marad s nem hajlandó megírni a levelet, amelylyel Pinto a manővert akarja végrehajtani. Sőt a leány tultesz a bandita eszén s betegnek teheti magát. Pinto kénytelen orvost hozni, akinek segítségével aztán sikerül a milliomos leánynak megszabadulni a banditák kezei közül. Ez természetesen csak vázlatos ismertetése az izgalmas bűnügyi képnek, míg a részletek beállítására és feldolgozására teszi idegizgató szenzációvá a kinematográfának eme csodás újdonságát. Az Apolló minden más mozgósínházat megelőzve szerdától fogva mutatja be a külföldön nagy feltűnést és elismerést keltő drámát rendes helyárrakkal tartalmazó műsor keretében. 177

A miniszterelnök a választói reformról.

— A véderő vita. —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 13.

A képviselőház véderőbizottsága ma folytatta tárgyalását. Bakonyi Samu a miniszterelnök multkori beszédével foglalkozik. Utal arra, hogy kénytelen fenntartani azt az állítást, hogy a mai parlament sem illetékes a véderőreform letárgyalására. A jelenlegi kormány az lett volna a kötelessége, hogy a választójogi reformot a véderő javaslat előtt terjessze be.

Tóth János és Dániel Gábor felszólalása után Khuen gróf miniszterelnök mondott hosszabb beszédet. Kijelenti, hogy a kormány nem zárkózik el a választójogi reform elől, de nem szabad megfélemlíteni arról, hogy a kérdés megoldására hátráltató hatással volt a népszámlálás. A népszámlálási adatok feldolgozása után lesz csak a kormány abban a helyzetben, hogy konkrét javaslattal állhasson elő. Bakonyi Samunak a nemzet akarati nyilvánítására tett megjegyzését tévedésnek mondja, mert a nemzet a legutóbbi választások alkalmával abban a helyzetben volt, hogy közvetlen tapasztalat alapján ítéltetett a hatvanhetes és negyvennyolcas pártpolitika között és a nemzet ítéletét öntudatosan hozta meg.

Nem zárkózik el azonban azon eszme elől, hogyha lényeges kétségek merülnének fel, ismét megkérdje a nemzetet a véderőjavaslatok benyújtása után is. Azt hiszi azonban, hogy ilyen kételyek nem merülhetnek fel, mert a kormány programjában világosan kifejezésre jutott az, hogy a véderőreform elodázhatatlan sürgős feladat, melynek minden mást meg kell előznie. Ezért tartja feleslegesnek a nemzetet ismét kitenni a választás izgalmanak, ha nem is riad vissza a nemzet döntését kikérni ebben a kérdésben. Téved Bakonyi, amikor azt állítja, hogy a nemzet széles rétegei idegenkednek a véderőreformtól. A nemzet nagyon jól tudja, mivel tartozik biztonságának. A javaslat megegyezik a kilences bizottság programjával, s ha vannak is apróbb eltérések, azokat a részleteknél indokolni fogja és reméli, hogy indokai megnyugvást fognak kelteni. Ezután kitért a részletekre.

Utána Bakonyi Samu szólalt fel, majd a miniszterelnök ismételt válasza után elfogadták a javaslat címét és első két szakaszát is. A harmadik szakaszról Bakonyi felszólalására a miniszterelnök válaszolt és Székely igazságügyminiszter szolgált magyarázatokkal, mire a harmadik és negyedik szakaszt is elfogadták.

Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Prohászka püspök megalázkodása.

— A hercegprimás közbelépése. —

Távirati tudósítás.

Székesfehérvár, június 13.

Prohászka Ottokár püspök indexre jutását nagy felzudulással vette tudomásul az ország közvéleménye. A katolikusok, akiknek büszkesége a tudós és nagytehetségű székesfehérvári püspök, az index-kongregációnak ebben a döntésében megdöbbentő veszedelmét látják a katolicizmusnak, az eleven hitnek, amelyet még ma, a huszadik században is a dogmák szétörhetetlen bilincseibe ver a pápai csalhatatlan tekintély. A papság körében is *kinos feltűnést* keltett a legfrissebb vatikáni dekrétum és a vasfegyelemben tört tagjai a hierarchiának elfojtott és néma ellenálló kedvvel fogadták az index-kongregáció határozatát. A liberális, mely az utóbbi időben mintha kiveszett volna a papságból, most új erőre kap és kivétel nélkül Prohászka mellett foglalnak állást, szemben a Vatikán határozatával. Epen azért a hercegprimás lépéseket fog tenni, hogy a kinos ügy elsimitódjék. Rómában meg fognak elégedni Prohászkanak egy szintelen, sajnálkozó nyilatkozatával, amelylyel aztán, — azt hiszik, — elintéződik az ügy. A székesfehérvári püspök ellenségei természetesen szeretnék kavarni a bonyodalmat, de egyelőre csendben várják a fejleményeket, mert a hercegprimási udvarból erélyesen leintették őket.

Prohászka a Vatikán eljárásáról.

Az Est munkatársa felkereste Prohászka püspököt székesfehérvári rezidenciájában; a püspök kijelentette, hogy semmit sem tud a római titkos ülés határozatáról s csupán a lapokból értesült erről. Majd így folytatta:

— Nem akarom ezzel a sajtó szavának megbízhatóságát kétségbe vonni, — ugymond azután — de beláthatja, hogy ebben az ügyben ez mégsem tökéletes informálása az én személyemnek.

— Önök, világi hívők tulozva látják a dolgot. Aki azonban az Indexnek egész szervezést ismeri és ennek az intézménynek célját közelebbről látja, tisztában van azzal, hogy az nemcsak eretnokségre, hamis egyházi tanokra mondja ki a tilalmat. Fölmerülhetnek mindenféle olyan tekintetek, amelyek a legfelső egyházi hatóságot arra indíthatják, hogy jó tanácskép, egyszerűen iránymutatáskép kimondja:

— Ne erre haladjunk — elég ebből!

Végre, ha én jogot formálok arra, hogy megírjak valamit a magam feje szerint, el kell ismernem az egyháznak is azt a jogot, hogy megbírálja a munkámat a maga feje szerint.

Két dolog talányos csak előttem. Egyik az, hogy engem nem értesítettek erről az újról. A másik pedig, hogy műveim, ha indexre kerültek, miért csak most jutottak erre a sorsra. „A modern katolicizmus” című könyvem már 1907-ben jelent meg, még pedig az esztergomi egyházmegye approbálásával.

A másik „Az intellektualizmus tulhajtásai” — ez, kérem, egy merőben filozófiai diszsertáció akadémiai székfoglalóm. A dolgok és fogalmak bölcsesleti meghatározása, a nélkül, hogy bármi hitelvet érintené.

A harmadik, a „Több békességet!” című pedig karácsonyi cikke volt az Egyházi Közlönynek. Nem pástorlevél ez, tévesen mondja római táviratuk, hanem egy egyszerű karácsonyi cikkely, amilyent minden világi katolikus is írhat. Az erkölcsi élet az embertársi szeretet a témája és szintén nem ütközik dogmába. A krisztusi szeretet az az eszme körünk, amelynek nem lehet még elképzelni sem azt a liberális

fölfogását, amelyik dogmát surolna, — ennek a gondolatnak nincsen tulhajtása!

Arra a kérdésre, hogy Prohászka püspök nem lát-e komoly sérelmet az egyház tanítása ellen műveiben és nem lát-e végzetes fenyegetést az indexre helyezésben, a püspök ezt mondotta:

— Nem. Határozottan nem. Ha itt a hitről volna szó, az komoly dolog volna. De itt csak egy bizonyos pedagógiai irányzatról van szó, amelyre én fogatosnak tartok, de amelyet esetleg aggodalommal is lehet nézni, mint ahogy az egyház aggodalommal is nézi.

A hírlapíró ama kérdésére, vajjon minő következményei lesznek a kongregáció ítéletének; s vajjon megmaradt-e és megmaradhat-e a püspök Prohászka Ottokárnak, a püspök komolyan és méltóságteljesen a következőket válaszolta:

— Igen: Prohászka Ottokárnak is és püspöknek is. A püspöki állásomat ez a dolog sehogyan se érinti. Ha jól emlékszem, nem is én vagyok az első püspök, akit ez a sors ért. Amíg az index-kongregáció engem nem értesít, addig természetesen nincsen az ügyemben semmi szerepem. Az értesítés vételével azonban valószínűleg tárgyalás indul meg a Szentszék között és köztem s e megbeszélések alkalmával sok félreértést és aggodalmat el lehet osztalni. Nem hiszem, hogy fennmaradjon az inkriminált részekből olyasvalami, amit vissza kellene vonnom. És ha mégis fennmaradna, akkor habozás nélkül vissza fogom vonni, illetve szerencsésebb stilizálásban fogom kikorrigálni.

— Önök úgy látják ezt az indexre helyezést, mint valami exkommunikációt, valami szörnyű világítéletet. S azért a következményeihez is sötét képeket fűznek. Egyik sem áll. Nem lényeges dolog sem az indexre jutásom és nem lényeges dolog az sem, ha visszavonok valamit. Nem tragikus egy csöppet sem ez az egész dolog.

A hírlapíró folytatólag azt kérdezte, hogy vajjon a jövőre nézve nem lehet-e befolyással az, ha a püspöknek az indexszel szemben meg kellene hajolnia. Erre a püspök a következőket felelte:

— Dehogy! Nem akar ez lefuvás lenni! Én folytatom a missziómat. Van nekünk elég terület, ahol együtt dolgozhatunk. Az egyház gazdasági igazgatása és a népméltósági kérdések nem ütközhetnek például egyáltalán dogmákba. És még sok ilyen működési tér van. Nem kell összevesznünk. Nem kell egymást akadályoznunk. Ezt már csak a Szentszék sem akarhatja.

Engedelmeskedik Rómának...

Egy újságíró felkereste az egyetem hittudományi karának dékánját, Hanny Ferenc dr-t és megkérdezte tőle, mi a véleménye a Prohászka-ügyről. A hittudományi dékán diplomatikus nyájassággal tért ki a nyilatkozat elől, de udvariasságból aláfesti a tagadó válaszát, amely így hangzik:

— Ugy-e, a Prohászka-ügyben jött? Nem mondhatok semmit. Megértem. Bármiféle nyilatkozatot teszek, állásomnál fogva több jelentőséget tulajdonítanak neki. Természetes, megvan az egyéni felfogásom a dologról, de azt tartom, sem nekem, sem másnak nem tanácsos nyilatkozatokkal, amelyeket okvetlen félremagyaráznak, kimélyíteni az ügyet. Azonkívül Prohászka tanártársam volt, már csak ezért is, illendőségből sem nyilatkozhatok. Hogy lesz-e következménye az indexre vételnek, nem tudom. Azt hiszem, hogy Prohászka aláveti magát Rómának. Különben is, nem az egész

munka ellen volt kifogása Rómának, hanem egyes kitételek ellen.

Prohászka Ottokár szónoki és írói szereplésének egyik legkérelmetlenebb kritikusa, Pécsi Gusztáv dr. esztergomi teológiai tanár, aki a székesfehérvári püspöknek valamikor tanítványa volt és utána foglalta el Esztergomban a teológiai tanári állást. Pécsi Gusztáv több ízben rendkívül élesen támadta Prohászkat és neki tulajdonítják nagyrészt az index-kongregáció szenzációs határozatát. Pécsi Gusztáv dr. a bonyodalomról a következőket mondotta:

— Prohászka püspökkel — mondotta — régóta ellentétben állunk, még pedig különösen erre a tételre nézve: képes-e az emberi ész egyáltalán a megismerésre. Prohászka azt hirdette, hogy az ész nem képes az ismeretre és ezzel szolgálatába szegődött annak az ismert agnosztikus iránynak, amely mindent tagad. En ezt lenetetlennek tartom és hasonló az álláspontja Alexander Bernátnak is, aki pedig nem egyházi ember és nem is katolikus tudós. Mindig helytelennek tartottam Prohászka tanítását, meg is mondtam, kritizáltam is. Maga Prohászka is belátta, hogy tévedett és jó idő óta egészen más véleményt nyilvánít. Különben — azt hiszem — nem lesz komoly következménye a dolognak. Itt véleményekről van szó és ez legszentebb joga az emberi észnek. Prohászkat egyszerűen megintik és felszólítják, hogy ne hirdessen olyan tanokat. Ez már felesleges is, mert Prohászka — mint mondtam — megbánta a dolgot és más meggyőződésre tért. Még csak azt kell mondani, hogy Tomcsányival soha nem beszéltem a Prohászka dolgairól és nincs részem a Vigilancia bizottság munkájában.

Az indexre tétel.

A Sancta Kongregáció Judicis, amelyben a biborosok kimondották ítéletüket Prohászka műveiről június 5-én tartott ülést és az ítéletet már másnap közzétették az Acta Apostolicae Sedis-ben.

Az ítélet következőképp hangzik: A vatikáni apostoli palotában június 5-én megtartott biborosi kongregáció, akiket a mi legszentebb urunk X. Pius P. P. és az apostoli szentszék által a rossz tanokat tartalmazó index elkészítésére küldött ki, hogy azokat elátkozzák, kiirtsák és akiknek ez az index eléjük terjesztvén ítélték és elítéltek, kiátkoztak és elátkoztak, elhatározták és határozták épen úgy, mint a többi, a következő műveket és a tiltott könyvek indexére helyezték:

1. Modern katolicizmus.
2. Az intellektualizmus tulhajtásai.
3. Több békességet.

Ezért senkisem, bármilyen rangu, vagy állásu merészelje a tiltott könyvek indexében közzétett büntetés terhe mellett, az említett elítelt és elátkozott könyveket bárhol és bármilyen nyelven kiadni, vagy olvasni, vagy magánál tartani.

A szentatya, X. Pius pápa az általam eléje terjesztett dekrétumot helyben hagyta és annak nyilvánosságra hozatalát elrendelte.

Róma, 1911. június 6.

Mery de Val
pápai titkár.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékallomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetések osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

HIREK.

Letartóztatott motorgyáros.

— Becsapott ügyvéd. —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 13.

A budapesti büntető-törvényszéken ma szenzációs letartóztatás történt. Kendy Elemér vizsgálóbíró két detektívvel elővezettette és többrendbeli csalás büntette miatt letartóztatotta Kállai Feri Nándort, a Kállai F. és társa motorgyáros egyik tulajdonosát. Néhány hónap előtt tudták már, hogy a Kállai F. és társa cég összeomlóban van. Pedig még csak nemrég mindenki milliomosnak hitte őket, holott nem így állt a dolog. A cég tagjai nem gyárosok. Vezérképviselőjük volt csak több külföldi nagy motorgyáros cégtől. Mivel elegendő forgótőkéjük nem volt, csendes társnak maguk mellé vették Horthy Jenő dr. ügyvédet, akinek semmi egyéb dolga nem volt, mint naponta egy csomó papírosra aláírni a nevét. Horthy ugyanis az üzleti részesezés fejében arra kötelezte magát, hogy a vevők jelzálogilag biztosított váltóit ellátja a saját zsirójával s a váltókat nagyobb pénzintézeteknél eszkomptálja.

Igy ment ez egész február hónapig. Februárban egész sereg váltóátvételést kézbesítettek az ügyvédnek, aki — hogy nagyobb baj ne legyen a dologból — a váltókat körülbelül százhuszezer korona értékben beváltotta. A Kállai F. és társa cég ekkor már nyíltan fizetésképtelenséget jelentett, de a csődöt nem rendelték el, mert úgy az apa, Kállai Feri Nándor, mint a fia, Viktor, letették a vagyontalan-sági esküt. Horthy ekkor már tudatára ébredt annak, hogy őt becsapták. Kállai Feri Nándorék nemcsak olyan váltókat irattak vele alá, amelyek jelzálogilag biztosítva nem voltak, de fiktív, értéktelen váltókat is. Ezért azután ügyvéde utján mind a két Kállait csalás büntette miatt feljelentette.

Közben még három büntető följelentés történt ellenük. Egyet az egri, a másikat az erzsébetvárosi büntető-törvényszéken, a harmadikat Budapesten adták be. Kendy vizsgálóbíró ma sürgős elővezetési parancsot bocsátott ki az apa és a fiu ellen, de a detektívek csak az öreg Kállait tudták előállítani, mert a fiu valahol vidéken tartózkodik. A vizsgálóbíró rövid kihallgatás után Kállai F. Nándort letartóztatotta. Védője a letartóztatási végzés ellen felfolyamodást jelentett be a vádtaácsához.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Hőemelkedés és helyenkint zivataros esők. Sürgönyprognózis: Enyhébb, sok helyütt csapadék, zivatarok. A hőmérséklet déli tizenkét órákor 21-0 C. fok volt.

— A Ház üléseinek meghosszabbítása. A költségvetési vita dolgában Kabos Ferenc, a képviselőház alelnöke hosszasan beszélgetett ma Justh Gyulával, a kinek alkalmá volt később ugyanerről a dologról Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel is beszélni. A kormány tudni óhajtott, hogy van-e remény arra, hogy ellenzéki részről nem fogják akadályozni a költségvetés tárgyalását és hogy június végéig elintézhető lesz-e. Minthogy a válasz nem volt kielégítő, a miniszterelnök, nehogy jogosan vádolhassák azzal, hogy minden lehetőt el nem követett a költségvetésnek idejében való elintézésére, olyképp határozott, hogy a Ház üléseinek meghosszabbításáról gondoskodni fog. Az indítványt ma Vojnics István báró az ülés végén terjesztette be, a Ház holnap egyszerű szavazással dönt róla és péntektől kezdve délután három óráig tart a képviselőház ülése.

— A szerb trónörökös Londonban. Belgrádból jelentik: Sándor trónörökös tegnap este Londonba utazott, hogy résztvegyen a koronázó-ünnepen. Heléna hercegnő a trónörökös Párisig kíséri, honnan majd több napi tartózkodásra Rómába megy.

— A szegedi mandátum. Szegedről jelentik: Izgalmasan várja az egész város a holnapi választást. Ma este hat órákor megérkezett Gerliczy Ferenc báró. Ugyanazzal a vónattal érkezett Vázsonyi Vilmos és Haypál Benő is. Este a Kossuth-szobor mellett nagy népgyűlés volt, amelyen Haypál és Vázsonyi szólaltak fel Eötvös érdekében. Vázsonyi kijelentette, hogy ez az első eset, amikor a liberális és klerikalizmus harca kél egymással. Szeged népének a választás nem eshetik nehezére, mert hiszen Szeged kereskedelmi és ipari gócpont, s így önmagával szemben követel árulást, ha a kereskedelem és ipar ellenségét az agrárius Gerliczyt választja meg. Ebben az esetben Szeged népének nem az egyetemet, hanem elemi iskolákra van inkább szüksége. Ma éjjel megérkezik Hock János is. A Gerliczy-párt erősen bizik győzelmében.

— Új nemesek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kupferschmidt János számvetőségi aligazgatónak és törvényes utódainak, nyugdíjazása alkalmából, sok évi buzgó szolgálata elismerésül szentfülöpi elönnévvél a magyar nemességet adományozta. — Ugyancsak ma jelenti a hivatalos lap, hogy a király Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak dévaványi elönnévvél, továbbá Grósz Sándor és Grósz Imre dr. üszögi nagybirtokosoknak és törvényes utódainak üszögi elönnévvél a magyar nemességet adományozta.

— Elmaradt repülés. Bécsből jelentik: Bier főhadnagy délelőtt 9 óra 15 perckor startolt a budapesti versenyre. Az Etrich-monoplán nyílsebesen röptült Simmering felé, melynek versenyterén várta az aeroplánt a bécsujhelyi rendezőbizottság, 9 óra 58 perckor Bier simán leszállott Simmeringen. Úját csak délután három órákor fogja folytatni, ha ugyan addig hirtelen rosszra nem fordul az időjárás. Bier úgy számítja hogy délután hat órákor érkezik Budapestre a Rákosmezőre. Motora elég erős és elegendő benzint visz magával az ötórás utra.

Bécsből jelentik: Bier főhadnagy, aki repülőgéppel a simmeringi repülőterén leszállott, s délután három órákor akart újból felszállni, hogy Budapesten repüljön, a kedvezőtlen idő miatt elhalasztotta légi utazását.

— Cipőgyár alapítási terv. A békésgyulai fonógyár tulajdonosai Weisz Mór és társai azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Aradon cipőgyárat létesítsenek. A cég egyik tagja Weisz Mór ma délelőtt látogatást tett Varjassy Lajos polgármesternél, akit értesített szándékáról, és hosszabb beszélgetés keretében körvonalazta az alapítás tendenciáját és érdeklődött a város gyáralapítási akciója iránt. Értesülésünk szerint a cipőgyárat részvénytársaság létesítene, még pedig oly formán, hogy az egy, esetleg két millió korona alaptőkével megindítandó vállalat részvényeinek háromnegyed részét az alapítók jegyzik és csak egynegyed rész átvételére szállítják fel a helyi tőkét. A gyáros ma délután a vásártéren szemlélt meg több telket, amelyek közül alkalmasakat is talált. A részvénytőke nagysága iránt még nem történt határozat.

— Tisztviselőválasztás a munkásbiztosító-pénztárban. Ma este tartott ülésén töltötte be az aradi munkásbiztosító pénztár a segédfogalmazói és kezelőtiszt állást. Boros Károlyt, a pénztár eddigi alkalmazottját segédfogalmazóvá, Holló János napidijast kezelőtisztté választották meg.

— A letartóztatott gőzmalomtulajdonos. A tegnap Aradra szállított Pálfi Bálint kisjenő-erdőhegyi gőzmalomtulajdonost még nem hallgatta ki az ügyészség. A csendőrség előtt cinikusan viselkedett és folyton azt hangoztatta, hogy bizonyítsák be a vádakat, ha tudják. A letartóztatás nagy föltűnést kelt a községben. Bár régen suttoztak üzelmeiről a megtévesztésig becsületességet színlelő Pálfi oly nagy tiszteletben állott, hogy a lakosság községi bírónak szemelte ki, de Csukay főszolgabíró a jelölését megakadályozta. Pálfi valószínűleg sejtette, hogy vagyonszerzésének titkát előbb-utóbb fölfedezik és ezért még kellő időben egész vagyonaát feleségére és gyermekeire iratta.

— A temesvári rablógyilkosság. Temesvárról jelentik: Mikes Gábor dr. rendőrkapitány tegnap este tizenegy óra tájban újból megjelent a kir. ügyészség épületében és jegyzőkönyvbe akarta foglalni Balázs István beismerő vallomását, amelyet ugyancsak a kapitány előtt tett. A gyilkos nyugodtan állott az íróasztallal szemben és eleinte megfelelt az általános kérdésekre. Három-négy kérdésre elmondta, hogy mi a neve, hol és mikor született, kik a szülei.

— Hol a rendes lakása? — kérdezte a kapitány.

— Nagyon jól tudják ezt az urak — válaszolta nyersen.

A többi kérdésre azonban megtagadott minden választ és ingerülten kifakadt:

— Ne faggason tovább! Nem vallok semmit és ha harminc évig itt tartanak, akkor sem mondok többet. Esküszöm, hogy ha van isten, csak neki tartozom számadással. Végezzenek velem akár az inkvizíció módja szerint, de hagyjanak békében.

Mikes kapitány kérlelni kezdte, hogy a saját érdekében adja előbbi vallomását jegyzőkönyvbe, mert ezzel csak használhat ügyének.

— Nem törődöm vele és nem vallok — volt a konok válasz.

A gyilkost ezután visszavitték a fogház 23. számú cellájába, amelyben csupán egy szalmazsák volt a földön. Keze-lába erősen meg volt vasalva és soká hánykolódott a szalmazsákon. Az ajtó előtt szuronyos őr állott egész éjjel, aki állandóan figyelemmel kísérte a gyilkost. Ejjél után Balázs elaludt és csak későn ébredt fel. Sem az este, sem reggel nem evett és néha megrázta idegesen az erősen szorító bilincsek. Ma reggel újból megkísérelte a kapitány Balázs kihallgatását, de ugyancsak eredmény nélkül. A kir. ügyészség is ki akarta hallgatni, de az ügyész kérdéseire sem adott választ. A gyilkost a délelőtt folyamán hivatalosan is átadták a királyi ügyészségnek és a további eljárás most már a rendőrség kezéből a kir. ügyészség hatáskörébe ment át. A bűnügy egyéb részleteire vonatkozólag a rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást, különösen abban az irányban, hogy voltak-e Balásznak cinkostársai és hogy ki volt az az ember, aki az ügyvédeknek járt. Felber Lajost és nejét még mindig a rendőrség fogdájában őrzik és újból ki fogják őket hallgatni.

— Muzeumba kerül a deres. Régi sötét idők rozsdás, szuette rémeit keresik a vármegyék ódon pincéiben, padlásain. Valamikor rettegett rémek voltak ezek a szerszámok a jobbágnak, a szegény legénynek: deresek, kalodák, szegyenpadok, bitófák, fejvesztő bárdok, pallosok, régi megyei hohérok és tömlőmesterek rekvizitumai... Ma már csak kulturtörténelmi jelentőségük van, de valamikor bezzeg még rémek voltak ezek az ócskaságok. Yannak közöttük történelmi nevezetességük is, olyanok, amelyeken híres betyárok és gonosztevők végeztek dicsetelen életüket. A belügyminiszter most felszólította a vármegyék törvényhatóságait, hogy szedessék össze ezeket a kallódó emlékeket, mert az országos börtönügyi muzeumban fogják közszemlére tenni régi sötét idők tanulságos, becsédes relikviái képen az inkvizíció szerszámokat. A belügyminiszter egyszersmind azt is tudatja a vármegyékkel, hogyha magánosok tulajdonában vannak ilyen érdekes és értékes ereklyék, azokat az állam meg is vásárolja a muzeum számára.

— **Megszűnt zárlat.** Megirtuk lapunkban, hogy **Vandrák Perszida** trojasi leány Soborsinban koleragyanus tünetek között megbetegedett és rövid kilódás után meghalt. Bár a leányt kezelő orvosok hashárvagyulladást konstataáltak, biztonság kedvéért Vandrák Perszida holttestét felboncolták, hozzátartozóit pedig Soborsinba zár alá helyezték. Az öt napos zárlat tegnap telet le és miután a járóorvos teljesen egészségesnek találta az elhunyt leány hozzátartozóit, a zárlatot feloldotta.

— **Megmentett öngyilkos.** **Shrankó Orbán** 68 éves napszámos **Tökölj Imre**-u. 57 számú házában ma délután két órakor felakasztotta magát egy fűszekrényben. Elküldötte hazulról a feleségét a gyógyszerért valami porért és míg az asszony odajárt, végrehajtotta az öngyilkosságát. Mikor hazajött a nő és a kamrába lépett, az ura már lógott a szegen, de kiáltására a házbeliak összeszaladtak és levágták az aggyást. Tettének okát nem mondta meg.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 13-án a következő születéseket, halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: **Született:** Grün Emánuel kereskedőnek Rozália nevű leánya. Tóth János lakatosnak Margit nevű leánya. Nesin János békocsi tulajdonosnak Aurél nevű fia. Walter János géplakatosnak Ilona nevű leánya. Katona János hentes mesternak Lajos nevű fia. Biró János lisztkereskedőnek Sándor nevű fia. Kobza Imre fényezőnek Mária nevű leánya. Mark Pál mérnökhivatali napszámosnak Áron nevű fia. **Meghalt:** Parvarnó Teréz 8 éves leány. Mayer Mátyás 22 éves szobafestő segéd. Bokanics Péter 79 éves napszámos. Sándor Lajos 80 éves kovács. Szelezsán Flórián 17 éves napszámos. Stern Miksáné 28 éves mag. hiv. neje.

— **Nincs többé lábizzadás.** Megérkeztek valódi amerikai, argol és francia **Sandal** cipők. Kaphatók Kutányi J. Arad, Vörösmarthy-utca. Telefon 335 szám. 2259

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 1450

TANÜGY.

Székely Salamon jubileuma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Csütörtökön zajlik le Székely Salamon félszázados jubileuma, melynek programját tegnap közöltük. Az ünnepély délelőtt 11 órakor lesz a városházán, a bankett délután fél 2 órakor a Központi szállodában.

A tanárság ajándéka, mely **Jankó Gyula** művészi tervei alapján, az aradi fa- és fémpariskolában készült, látható Reinbart Fülöp kirakatában, ugyancsak ki vannak állítva a kartonok is, melyek **Polgár Miklós**, **Jankó Gyula**, **Sima Dezső** és a székesfehérvári **Marton Jakab** művészetét dicsérik. E kartonokhoz még egy járul, melyet **Uferbach Jenő**, a kitűnő festő készít és Székely Salamon medailon képével a fedőlap lesz. Az iskolák akvarell képe alatt az üdvözlő irat olvasható, **Somogyi Gyula** dr. meleg és lelkes fogalmazása, mely így hangzik:

Kedves Barátunk! Szerető kartársaid, meghitt barátaid intézik im ez emléksorokat hozzád abban a lélekemelő órában, amikor az isteni Gondviselés kegye adta megérned, hogy ifjui erőben, lelki üdőségben, szerető családtól környezetben, baráti körünkben ünnepelhesd félszázados tanító munkásságodnak betöltését. Az öröm, mely szivedet áthatja, a mi szívünknek is tiszta öröme. Veled örülünk, hisz az öröm, sokak közt megosztva, nem csökken, mint a báun, Sőt nyer boldogító erőben. És ünnepelünk is e magasztos pillanatban. Ünnepelünk! ... Ne vedd e szót ama léha értelemben, mint ma szokás! Hazug dicséreteket, koholt érdemeket, kicsikart megbecsülést, méltatlan dolog volna hozzánk, ha nevedhez fűznénk. A tanár szegényen születik s szegényen mulik ki a világból. Pazar kincseket, ha csak szellemieket nem, életében nem osztogat senkinek! gazdag örökséget nem hagy senkire. De van egy kincse, melylyel fel nem ér a világ minden gazdasága, mert kényszerrel töle senki meg nem szerezheti — ez a szeretet. Adja annak, akit megbecsül, kit méltónak tart, hogy igaz barátjaul tekintse. A mi ün-

nepülésünk nem más, mint eme mélyszéges szeretetnek és barátságának belső szükségéből eredő megnyilatkozása. Érezzük, hogy a nemzeti oktatásügy veteránjának tartozunk az elismerés koszorújával. A Testet-lelket megőrlő félszázados munkának értékét senki jobban meg nem becsülheti, mint mi; munkásságod eredményét, gyümölcsöző hatását senki jobban nem értékelheti, mint körülteged, melletted és mögötted azok, kik veled együtt fáradsz ugyanazon nagy nemzeti munkavégzésben. Nyílt könyvkenet táru fel előttünk tetteidben, sikereidben, erélyes vállalkozásban, fáradságokban és küzdelmekben gazdag pályafutással. Soha nem csüggedtél, soha nem ernyedél. Egyértékű volt előtted minden munka, melyet a nemzeti ügy javára teljesítettél. Szolgáltad a népoktatás ügyét szeretettel, buzgósággal s azzal a lelkes idealizmussal, mely csak egy melegen érző szívnek lehet sajátja. Szomorú időkben, hazánk borús napjaiban, kockázattal bár, de bátran, vitted be a nemzeti igét a népiskolába. Mikor évek múltán sorsod a középfoku oktatás szolgálatába rendelt, gazdag tudásod, csodálatot keltő nyelvismereted új körben, új irányban még hatékonyabban érvényesült a nemzeti kultúra javára. De nem tisztán e tudás, az ismeret kötelességszerű közlése teszi értékét tanári működésednek. Tudhat a tanár akármennyit, ha szíve-lelke rideg, szava visszhangtalan marad. A szívnek az ifju szíve átsugárzó melege teszi a tanuló lelket a tudásra fogékonná. Szíved dobbanása tette eredményessé, könnyíté gyad munkáját. És szíved melegségének csodaszerű varázsa gyűjtötte köréd, pályafutásod minden szakában, a barátoknak és tisztelőknak azt a seregét, mely itt és mindenütt ma veled és Tegeid ünnepel. Gondolatban ma mindenki itt van köztünk, kik boldogoknak mondjuk magunkat, hogy baráti jobboldat szoríthatjuk. Azzal, hogy itt megjelentünk s ez emléksorokat nyújtjuk által, egy újabb tanári nemzedék mutatja be hódolatát a régi idők munkában el nem fáradt, el nem lankadt harcosának. Fogadd kegyesen szívünk áldozatát! Órzd meg kedves emlékül e könyvet! Ha pihenő óráidban végigjár-tatod szemed neveink hosszú során, emeljen fel az a tudat, hogy őszinte barátság, igaz szeretet sugárzik mindenünnen feléd. Barátok kezeirása; őszinte tisztelet kifejezése, örök barátság megpecsételése. És felhangzik egyértelműleg minden barát ajkáról a benső fohász: a Mindenható jósága tartson meg számunkra hitveseddel, gyermekeddel együtt még sok hosszú, boldog éven át meg nem fogyott erőben, romlatlan egészségben, az élet őszén is tavaszi melegségben. Legyen áldás családodon! Ujuljon meg az atya erénye a gyermek lelkében, hogy atyja nevéhez méltó derék férfiu váljék belőle! Méltasd továbbra is szíves barátságodra mindazokat akiknek neve itt következik.

(Számos aláírás.)

Elutazás előtt óvja meg ruháit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatása

„RADICAL”

molyirtó porral, kapható — 30, — 50 és 1 koronás dobozokban
∴ kizárólag ∴

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria
Arad, Weitzer-János-u. 2.

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségletét állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc krémek, szájrizek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, kefék, hajtűk és hajkefékben. 2201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Zsilinszky-fiúk bűnpöre. **Gyuláról** jelentik: A békéscsabai dráma június 19-iki esküdtészi tárgyalása iránt nemesak egész Békés vármegyében, hanem a szomszédos Bihar és Arad vármegyében is igen nagy az érdek-

lődés. A gyulai törvényszéki elnök irodáját az említett helyekről valósággal ostromolja a közönség belépőjegyért. A tárgyalóteremben csak nyolcvan ülőhely és ugyanennyi állóhely van. A csabai paraszt-párt maga harminc jegyet kért a párt tagjai részére, de nem valószínű, hogy ennyi jegyet kapjon. A bűnygyben az az újabb momentum merült föl, hogy **Achim Andrásné** eddigi jogi képviselőjétől, **Simonka György** dr. gyulai ügyvédől a megbízatást visszavonta és képviselőjével **Fényes Samu** dr. budapesti ügyvédet bizta meg. Erre az elhatározásra a paraszt-párt vezetői bírták rá **Achimnét**. A Zsilinszky-fiúk védői, **Kenedi Géza** dr. budapesti és **Keppich Frigyes** dr. gyulai ügyvéd naponta újabb és újabb tanúk beidézését kérik a törvényszéktől, mert a bizonyítás egész anyagát a főtárgyalásra tartották fenn. Körülbelül nyolcvan lesz a tanúk száma.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Teljes-ülés Kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Ma délután fél 5 órakor tartotta meg az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a nyári szünet előtt utolsó teljes-ülését. Az ülésen **Ottenberg Tivadar** kamarai elnök elnökölt a kamarai tagok élénk részvétele mellett.

Napirend előtt **Steigerwald Alajos** kamarai alelnök meleg szavakkal emlékezett meg az elnök családjában a napokban lefolyt szép ünnepélyről és tolmácsolta leánya házassága alkalmából a kamarai tagok jókívánságait **Ottenberg** elnök hálás szavakkal mondott köszönetet a kamarai tagok szíves megemlékezéseért. Majd az elnöki előterjesztések során mindenek előtt kegyelettel emlékezett meg **Hieronym Károly** kereskedelemügyi miniszter haláláról és bejelentette a kamarának ez alkalomból kifejezett részvétét. **Lukács László** pénzügyminisztert a kereskedelemügyi miniszterium vezetésével való királyi megbízásából kifolyólag a kamara üdvözölte és támogatásáról biztosította.

A teljes-ülés tárgyalta az új telefon-díjszabásnak véleményezés végett megküldött tervezetét, amely a többek között azt az újítást tartalmazza, hogy a telefondíjak megállapításánál a beszélgetések száma és távolság nagysága fog alapul vétetni. Az ülés felszólította az elnökséget a kerületbeli kereskedelmi és ipari érdekltség véleményének és kívánságának a bekérésére, amely után részletes javaslatot fog a kormányhoz felterjeszteni.

A kamarai teljes-ülés örömmel vette tudomásul a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a kamara felterjesztésére adott ama válaszát, amely szerint gondja lesz arra, hogy az iskolák vezetősége ne foglalozzék tanzereknek az árusításával. A miniszter egyszersmind arra is kéri a kereskedőket, hogy az iskoláknak való szállításakor lehetőleg mindig magyar gyártmányú árut szállítsanak.

Megelégedéssel jelentette az elnökség, hogy a Kamarának az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatóságánál tett közbenjárása az Acsev. új menetrendjének a makói kereskedők érdekeivel összehangzóbb módon való megállapítása illetőleg módosítása iránt eredményel járt. Beszámolt az elnökség a véderőreformnak a gazdasági érdekeket figyelembevevő néhány intézkedéséről és bejelentette, hogyha a képviselőház véderőbizottsága nem fogja különösen az önkéntesi jogra vonatkozó részt a kereskedelem és ipar érdekképviselői által már évek óta hangoztatott kívánságoknak megfelelően módosítani, a képviselőházhoz fog újabb felterjesztést intézni. Helyeselte a teljes-ülés az új rendőri büntető eljárásnak azt az új intézkedését, amely a hivatalból üldözendő ipari kihágások ügyeiben a Kamarának ugyanolyan jogköröt biztosít, mint a tisztai ügyészségnek.

Beható tárgyalás után a kamarai teljes-ülés a kereskedelemügyi miniszterium kettéválasztása ellen foglalt állást, mert egyrészt e miniszteriumnak a többi kormányzati ágakkal szemben okvetlenül szükséges nagy súlyát látna oszobitva, másrészt pedig a jelenlegi bajokat egyéb módon, pl. az igazgatóságok nagyobb függetlenítésével, az üzletvezetőségek számának szaporításával és hatáskörük kiterjesztésével stb. is megoldhatóknak tartja.

Maidt és Schrodt

angol uri divat és fehérnemű különlegességek üzlete
Arad, Andrásy-tér 17. (Reinhardt-ház.)

Ajánljuk dusan felszerelt áruraktárunkat, hol valódi panamakalapok 13 kor-tól Girárdi kalapok 2 koronától divat mellények nagy választékban I-a fehér és sines ingek 3. 50 kor-tól, gallérok a legdivatosabb formákban. Harsnyák, keztük, 2188 gummi, eső és porköpenyek nagy választékban.
Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765. Szabott árak.

A tanoncoktatás ingyenessége ügyében Hönig Ottó kamarai beltag által beadott indítványt tárgyalannak találta, mert Aradon a tanoncokért nem kell tandíjat fizetni, csupán tanszerekre kell bizonyos jelentéktelen összeget fordítani. Ez ügyben Kovács Vince kulturális szolgálat szakszerű felvilágosításokkal.

A teljesülés egyhangú helyeslésével találkozott az az előterjesztés, hogy a kamara Ottenberg Tivadar elnök indítványa folytán országos mozgalmat indított az iránt, hogy a bemutatásra szóló vagy névre kiállított, de üres hátirattal forgatható értékpapírok bírói megsemmisítési eljárásánál a hirdetési idő három évről egy évre szállítassék le. — A közgazdasági ismereteknek a népiskolai és középiskolai oktatásba való bevétele érdekében a kamara országos mozgalmat fog indítani. Kiindulási pontul Láng Mihály kir. tanácsos, aradi tanítóképződei igazgató javaslata fog szolgálni.

A kamara ezen ülésén választotta meg öt esztendőre levezető tagjait is, akiknek névsorát az alábbiakban közöljük: Aradról: Angel István dr., Dalnoky Nagy Lajos dr., Fábry Sándor dr., Faragó Rezső, Fetter Géza, Fodor Gyula, Glück Károly, Gruber István, Hehs Béla, Kovács Vince, Lócs Rezső, Mandl Vilmos, Mülek Lajos dr., Müller Károly, Nagy Sándor dr., Natland Bernát, Nemes Zsigmond, Nesnera Aladár, ifj. Neuman Adolf, Neuman Samu, Reiber Emil, Reisinger Sándor, Ring Géza, Róka József, Sármezey Endre, Somogyi Gyula, Schill József, Stengl Andor, Sztankovics Miklós, Varjassy Lajos, Weisz Márkus. A vidékről: Ambrus Sándor (Gyula), Barabás Béla dr. (Budapest), Bleyer Armin (Honvéd), Freuder Ádám (Orosháza), Gál Jenő dr. (Budapest), Gelléri Mór (Budapest), Hervay István (Makó), Herzel Bernát (Budapest), Kun Ferenc (Orosháza), Martens Caesár (Mezőhegyes), Pogány Béla (Déva), Róth Flóris (Petrozsény), Thék Endre (Budapest), Tisza István gróf (Budapest). Ezt a névsort azonban még a következő közgyűlésen kifogják egészíteni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szerámy. (Egy könyv), jelentéktelen kis történet primitív feldolgozásban. Sajnáljuk ezt nem közölhetjük.

B. J. Később talán különbet fog írni.

Jóság, ár és súlyra

Kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a Schmidt szappanét minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyaságában és olcsóságában.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, június 13.

A gyakori esőzések miatt panaszok hallhatók. Nevezetesen a tulsok csapadék a buja vetéseket erősen lefektette, mely körülmény káros, mivel a kalászban a mag megszorul, ez a minőséget rontja, mennyiségileg pedig csökkenti a termés eredményét.

A gabonaüzlet irányzata szilárd.

Elkeft a mai piacon:

300 mm. buza	11.30—11.60
300 mm. tengeri	6.20—6.30
400 mm. repce	11.50—11.60
Névl. jegyz.:	
Zab	8.50
Arpa	8.20
Rozs	8.—

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 13.

Amerika 1 1/2%-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv korlátot, 10 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1911. októberre	11.60—11.61	11.64—11.65
Buza 1911. áprilisi	11.92	11.93—11.98
Rozs 1911. októberre	9.25—9.26	9.32—9.33
Tengeri 1911. júliusra	6.94—6.95	6.95—6.98
Zab 1911. októberre	8.21—8.22	8.25—8.26

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Június 18.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.25
Magyar koronajárdék 3 1/2 ⁰ / ₀	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.75
Horvát szlavin földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	218.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	151.—
Osztrák járadék papírban	92.45
Osztrák járadék ezüstbe	96.10
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.42
Magyar hitelbank-részvény	823.—
Osztrák hitelintézeti részvény	644.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	753.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márka	117.47 1/2
London vista	240.07 1/2
Páris vista	94.87 1/2
20 márkás arany	23.49

A Temesvári Lloyd-Társulat

koronajárdékainak hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. Jun 13

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	11.20—11.25
76	—	—	11.30—11.40
77	—	—	11.45—11.50
78	—	—	11.50—11.55

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	11.15—11.20
Rozs	—	—	8.15—8.20
Arpa	—	—	7.95—8.0
Zab	—	—	8.70—8.80
Tengeri	—	—	6.60—6.65

Budapest-Köbányai sertéskereskedelem

— Jun. 13. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban ——— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 168—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 350 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéslelészám jun. hó 9 napján volt készlet 26288 darab, jun 10. napján felhajtavott 460 darab, jun. 10—11. napján elszállított 70 darab, június 12 napjára maradt készletben: 26399 darab.
A készlet sorsolási irányszava lanyha.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonovics 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, szerda 1911. június 14.

1. Roman Kalb is. Dramai jelenet. — 2. A vig kárpitos. Bobózat. — 3. A lenipar. Tanulságos. — 4. Az indiai életment. Dráma. — 5. A póruljárt tolvaj. Komikus. — 6. Pathé zsmál. Aktualitások mozgófényképekben. — 7. A nagyváros h. enai. Szenzációs társadalmi dráma.

Előadások d. u. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Ruhatár. — Buffet.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerda 1911. június 14-én:

1. Egy régi olasz város. Természetutáni felvétel. — 2. Tánadás Ridgely vára ellen. Dráma az inaianok életéből. — 3. A mázsolód. Nevettető. — 4. A gyermek tétele. Megható életkép. — 5. Nauke elkésett. Kacagató. — 6. Erdei madarak. Természetutáni felvétel. — 7. Palit kutyák kergetik. Komikus. — 8. Az elrabolt milliomaszó. Szenzációs amerikai bűnügyi dráma. — 9. Vokurka szerelmes. Kacagató.

Előadások délután 6 órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-50 hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nésztéren kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

NYILTÉR.*

Zám (Hunyadmegye)

Klimatikus üdülőhely. Vasútállomás. Posta, távirda Interurban. Telefon a szállodában.

Remek park áll vendégeim rendelkezésére. — Gyönyörű kiránduló helyek. Fenyves és bükkerdők a szállodától 10 percrenyire.

Hideg és meleg fürdők a szállodában, valamint fürdés a szabad Marosban kellő felügyelet mellett.

Pensio 5 korona naponta, melyben foglalattik lakás, elsőrendű étkezés, világítás. Gyermekek 10 éven alul a felét fizetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Schmidt Antal,

szállodás.

2581

Gyönyörű festőminták kaphatók
30, 40 és 50 fillér kölcsönlő fejében 2398
Décsi Géza könyv- és papirkereskedésében.
Hunyady-palota. (Forray-u)

Építetők figyelmébe!

2471

Építetők figyelmébe!

Weisz Dániel épület- és műlakatos Deák Ferenc-utca 38.

Készít mindennemű lakatos munkát u. m. rácsok, vasajtók, tűzhelyek és vasalásokat. Bármily különleges állvány, épület és egyéb konstrukciókat amerikai tapasztalat alapján és módszer szerint. Mérlegek, kutak, szivattyúk készítése és szakszerű javítása jutányos áron. Költségvetés vidékre is díjmentes.

2566—1911. p. m.

Hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város területén lakó esküdtképes egyének az 1912. évre összeállított alap lajstromát az 1897. évi XXXIII. t. c. 10. §-a értelmében 1911. június 1-től 1911. június 16-ig bezárólag saját hivatalos helyiségében közszemlére kiteszem azzal, hogy ezen idő alatt és a hivatalos órák alatt azt bárki betekinthesse és akár alkalmas egyén kihagyása, akár nem alkalmas bejegyzése miatt felszólalhat.

A beadandó felszólalások 1911. június 17-től 1911. június 24-ig bezárólag a hivatalos órák alatt betekinthessek és azokra ezen idő alatt bárki észrevételeit hivatalomban írásban benyújthatja, vagy szóval előterjeszheti.

Arad, 1911. május 29-én.

Varjassy,
polgármester.

Nincs többé

2488

kellemetlen szagu closett!**„Citronose“**

illatossá teszi és egyidejűleg fertőtleníti a kellemetlen szagu helyeket.

Kgr.-ként 4 kor. 50 fill.,
napi szükséglet 3 fillér.

Főgynökség és fősztéküldés:
Radonovits Testvérek
Budapest, Barcs-utca 1.

Törvényesen védve.

12113—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Tudomásomra jött, hogy a házak előtt elvonuló gyalog-járdákat a késői nappali órákban seprik, midőn már élénk közlekedés van.

Miután ez az eljárás a járókelőkre nemcsak kellemetlen, hanem a seprés folytán előálló por a közegészségre is ártalmas, közegészségi érdekből felhívom a háztulajdonosokat, hogy gyalogjárdákat este 10 órától reggel 5 óráig terjedő időközben separtassák le és a por keletkezésének megakadályozása céljából seprés előtt azt jól locsoltassák meg.

Akik ezen intézkedésemet megszegik, az 1876. évi XIV. t. c. 7. §-a alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesznek büntetve.

Arad, 1911. évi június hó 12.

Greén,
h. főkapitány.

**NE FOGADJON EL
MA-A-ÁST!**

**CSAK ÓRIAS
FEDÁK-
CIPŐKRÉMET
30 FILLÉRÉRT**

1385

Mindenki csak

Floor Polish-t

kérjen, mert a

Floor Polish butor beeresztő fényesítő,
Floor Polish parketta és festett padló fényesítő,
Floor Polish bőr butor fényesítő,
Floor Polish linoleum fényesítő,
Floor Polish lószerszím puhító és fényesítő,
Floor Polish cement és mozaik fényesítő,
Floor Polish sok egyéb másra kitűnő szolgálatot tesz

Kapható öt színben: fehérben, sárgában, barnában, mahagoniban és feketében 4, 2 és 1 koronás, valamint 50 filléres dobozokban

Németh J.

festék nagykereskedésében

Aradon. Főüzlet: Lázár Vilmos-u.
Fióküzlet: Árpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 819. szám.

Vidéki megrendelések gyorsan és kielégítően lesznek elszállítva. 2883

Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!

Varga D. Daninál kaphatók Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek.

Deréktűzők méret után a legújabb formákban.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzandők.

Pénteken 5 órákor

autobuszon kölcsönkönyveket az Erzsébet-utig vivő szép asszony ismeretségi keresi barna ruhás fiatal ember. Választ „Lovag” címen a kiadóhivatalba kérek. 2661

Intelligens özvegy urnő

ki rendkívül ügyes, jó megjelenésű. Beszél magyarul, románul és németül. 30 éves derék, barna, házvezetőnői állást keres. Levelek Arad, főposta „Derék barna 30” jellegére kéretnek. 2585

Confetti,

lampion, serpentin olcsó áron kapható Pichler Sándor könyv-, papír- és írószkerkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. — Egyesületeknek tömeges vételnél árkedvevény. 2551

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiadva Ingusz I. és Fia könyv és papírkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer automobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

Eladó üzletház.

Magyar-Pécskán az élénk forgalmu Arpad-utcában, a volt Schweiger-féle ház üzlethelyiséggel, a mely rőtös és vegyeskereskedésnek igen alkalmas, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebet Erber & Fleischmann Arad. 2664

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bámulatos olcsó áron kiadásra kerülnek. Lukács Rezső, írógépüzlet Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Vaskereskedő-segéd

ki németül és magyarul beszél helybeli nagy Részvénytársaságnál felvétetik, mint raktárnok. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegére a kiadóhivatalba küldendők. 2655

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Uzteti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. Gyári raktára. Bonyolult tartási levek készlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papírkereskedése Aradon. 1451

Fiatal, ügyes napszabó

azonnal felvétetik Neumann M. ruhatelepén, Arad. 2650

Szülők figyelmébe!

„Deák Otthon” Aradon, Aulich Lajos utca 20. sz. A mai kornak minden tekintetben megfelelő internátus a legjobb tanerők vezetésével. Növendékek (benlakók és bejárók) csak korlátolt számban vétetnek fel. Az igen t. szülőket kérjük, hogy lehetőleg július 10-ig biztosítsák fiaik helyét az intézetben. Igazgatóság: Simonyi-utca 9. sz. 2590

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban 1074

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (Aradon)

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Maurovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja legolcsóbb árért. 4407

Pályázati hirdetmény.

Az aradvárosi felső kereskedelmi iskolában három új tanszék töltendő be: 1. francia—magyar (esetleg német) nyelvi, 2. keresk. és polit. számtan, 3. könyvvitel—keresk. lev.

Javadalmazása az első évben 1700 korona fizetés és 360 korona lakbér. A véglegesítés után a rendes tanár a szabályzatban megállapított illetményben részesül, s belép a nem állami tanárok országos nyugdíj-intézetébe. A pályázók kérvényüket a felügyelő bizottsághoz címeznek és legkésőbbben f. évi június 18. délig nyújtják be az intézet igazgatóságához.

Arad, 1911. évi május hó 29.

Varjassy Lajos s. k. polgármester, felügy. biz. elnök.

Eladó

kávéházi

berendezés.

A „Városi Kávéház” átalakítása és teljesen újból való berendezése folytán a jelenlegi butorzat eladó. 2662

Bővebb felvilágosítás nyerhető a Városi Kávéházban.

Másolat. 51316/24—1911. H. M. sz.

Pályázati hirdetmény.

Báró Wüllerstorff-Urbair Bernát altengernagy által két szegény tengerészkatona segélyezésére létesített alapítványa.

A „Mária Anna császárné alapítványi bizottság” pályázatot hirdetett a fentnevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg tengerész katona között az 1911. évben kiosztásra kerülő 140—140 koronás segélyre.

Felhívtnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat folyó év július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyújtják be.

A folyamodó által igazolandó: 1. hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsátott el.

2. hogy vagyontalan szegény- és segélyre szorult.

Ez utóbbi körülmény szegény-ségi vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Július 1-én tul beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

M. kir. honvédelmi miniszter.

Női lüszter, gummi és tavaszi felöltőt már 12 kor.-tól

vehet nagy választékban

Schwartzberger Manó

női confection áruházában 2674

ARAD, Vörösmarty-utca 3.

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

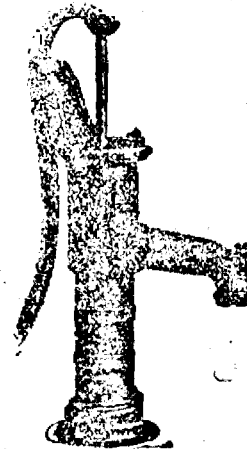
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummicsovék legolcsóbb gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbítottatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó-szelepekkel.

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gépjóműködéséért 3 évi jótállás, (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű, belül gummizott kendercsövek a legolcsóbb áron. 154

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Gőzcséplőkészlet

6 lóerejű Ruston-Proctor gyártmányu, igen olcsón eladó. 2497

Megtekinthető Helfert Péternél Ujarad, Pásztor-utca. 2497

Arra nézve felvilágosítást nyújt:

Kállai Lajos Budapest, Gyár-u. 28.